

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 92 rok 2026

*Krásné jaro
a veselé Velikonoce
přeje obec Morašice*

Úvodník

Příroda se postupně probouzí ze zimního spánku. Poslední týdny už je slyšet štěbetání ptáčků a návrat života po dlouhé zimě. Tráva se začíná zelenat a sluneční paprsky nás lákají ven. Já se vždy v tomto období těším, až se většina aktivit přesune na zahradu a do přírody – na čerstvý vzduch, kde si člověk může pročistit hlavu.

S přicházejícím jarem nastává také ideální čas na sběr mladých smrkových výhonků. Právě z nich doma připravujeme náš oblíbený smrkový sirup, který nám letos bohužel došel. Poslední roky ho pravidelně používáme hlavně ve chvílích, kdy na někoho „něco leze“. Pomáhá při kašli, nachlazení i při potížích s dýchacími cestami.

Naštěstí se blíží správná chvíle, kdy můžeme vyrazit do lesa a připravit novou várku. Ne nadarmo se říká: Poslouchejte rady svých babiček. Právě ony dobře věděly, jaké poklady nám příroda nabízí a jak je využít pro naše zdraví.

Znáte chuť smrkového sirupu? Pokud ne, určitě ho vyzkoušejte. Jeho příprava je velmi jednoduchá a potřebujete jen dvě ingredience: mladé smrkové výhonky a krupicový cukr v poměru 2:1. Do velké zavařovací sklenice postupně vrstvěte smrkové výhonky a prosypávejte je cukrem. Sklenici pak postavte na slunné místo a nechte ji přibližně 8 týdnů odpočívat. Během této doby vznikne voňavý a hustý sirup.

Nebojte se to vyzkoušet – výsledek opravdu stojí za to.

Pavlaína Jarešová, starostka obce

DOPRAVNÍ OMEZENÍ V JIŘÍKOVĚ

Od 7. dubna začne v Jiříkově kompletní rekonstrukce silnice a výstavba chodníku, a proto nebude možné obcí projíždět. Dopravní omezení potrvají do 15. listopadu. Přesná dopravní omezení – úplná uzavírka a částečná uzavírka – budou upřesněny na webových stránkách obce.

AŽ ŽIJÍ MORAŠICE!

Aneb přijměte pozvání na narozeninovou oslavu naší obce

Připomínka první písemné zmínky a historie obce Morašice se rychle blíží, a proto vám již nyní chceme prozradit alespoň část programu, na který se můžete těšit. O slavnostní atmosféru se postará dechová hudba Dolnovanka, litomyšlský školní orchestr Big Band i koncert velbloudího jádra z orchestru Hudba pomáhá. Nebude chybět ani tancovačka s TrioKazda. Večerní zábavu rozproudí kapela Vepřo knedlo zelo.

Součástí oslav bude mše svatá, slavnostní průvod s novým obecním praporem, přehlídka závodních motocyklů či módní přehlídka, která přiblíží historii naší obce. Během dne si budete moci prohlédnout výstavu fotografií a podívat se na Morašice z ptáčích perspektiv.

Do programu se zapojí také místní spolky, mateřská i základní škola se svými vystoupeními. Občerstvení bude po celý den zajištěno, takže s obědem si hlavu lámat nemusíte. Stačí přijít k fotbalovému hřišti, kde bude celá narozeninová akce probíhat. **Těšíme se na společné setkání a oslavu historie naší obce v sobotu 20. června!**

PJ

DESINKA SI LETOS NEZATANČILA

Oblíbená akce Desinka tančí, která se letos měla konat 22. března v Lubné, byla zrušena z důvodu požáru Víceúčelového zařízení Skalka. K požáru největšího kulturního zařízení v našem mikroregionu došlo v brzkých hodinách 14. února. Rekonstrukce a obnovení celého objektu bude nějaký čas trvat. Uvažuje se o možném náhradním řešení a konání akce v letních měsících. V případě, že se akce uskuteční v jiné formě, budeme vás informovat.

NOVÝ POMOCNÍK VE ŠKOLNÍ KUCHYNI

Obec Morašice úspěšně realizovala projekt „Pořízení vybavení do školní kuchyně MŠ Morašice“, jehož cílem bylo zkvalitnit zázemí školní kuchyně a zajistit efektivnější, úspornější a bezpečnější přípravu jídel pro děti.

V rámci projektu došlo k výměně zastaralého a poruchového robota za nový, moderní a energeticky úspornější. Modernizace přispěje ke zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců, plynulejšímu provozu kuchyně a ke zkvalitnění školního stravování. Současně projekt napomůže ke snížení provozních nákladů mateřské školy.

Projekt byl spolufinancován Evropskou unií a zrealizován za podpory Státního zemědělského intervenčního fondu a MAS Litomyšlsko.

VÝMĚNA OKEN A DVEŘÍ

Občerstvení na hřišti se dočká nových oken a dveří díky dotaci

V souvislosti s již nevyhovujícím stavem starých a netěsnících oken a dveří v Občerstvení na hřišti podala obec žádost o dotaci z Programu obnovy venkova (POV) Pardubického kraje. Naše žádost byla úspěšně podpořena. V současné době probíhá výměna oken a dveří. Zároveň dojde ke zvětšení prostoru zázemí, aby byla zajištěna lepší obslužnost.

V důsledku této úpravy základní škola přijde o sklad nářadí v arboretu. Z tohoto důvodu plánujeme pořízení zahradního domku, který bude sloužit pro potřeby školy.

OBNOVENÍ CESTY NA NOVÁ SÍDLA

Obecní cesta vedoucí od velkého hřiště do údolí směrem k Novým Sídům byla během zimy vyčištěna a prořezána. V následujícím období bude pravidelně udržována, aby mohla sloužit občanům k procházkám a odpočinku v přírodě. Cestu budou moci využívat také děti ze školy a mateřské školy, které se již těší, že si zde budou hrát. Do budoucna je plánováno také doplnění posezení pro návštěvníky.

ODPADY V NAŠÍ OBCI A JEJICH SKUTEČNÉ NÁKLADY

Na základě zákonné povinnosti obec informuje své občany o výsledcích odpadového hospodaření obce za rok 2025.

V obci je možné třídít tyto složky komunálního odpadu: papír, plast, sklo, kovy, biologicky rozložitelný odpad, objemný a nebezpečný odpad, jedlé oleje, pneumatiky bez disků a elektroodpad. Tříděný odpad je předáván k dalšímu využití nebo recyklaci prostřednictvím odborné odpadové společnosti LIKO SVITAVY, a. s. Kontejnery na tříděný odpad jsou umístěny na stanovištích v obcích. Mapky jednotlivých míst najdete na internetových stránkách obce. Naši občané mohou využít také sběrný dvůr.

OTEVÍRACÍ DOBA SBĚRNÉHO DVORA v Morašicích:

Pondělí	7.00–17.00 hod. (během letních prázdnin do 16.00 hod.)
Úterý	7.00–12.00 hod.
Středa	7.00–16.00 hod.
Čtvrtek	7.00–12.00 hod.
Pátek	7.00–12.00 hod.

Každou **lichou sobotu** mimo svátky (počítáno podle lichých týdnů v roce) **9.00–11.00 hod.**

Svoz komunálního odpadu z popelnic od domů zajišťuje firma LIKO SVITAVY, a. s. Svoz probíhá v ranních hodinách každou sudou středu v roce (dle sudých kalendářních týdnů). Popelnice prosíme připravit před dům na místo svozu v úterý večer.

Z uvedených údajů vyplývá, že obec musela za rok 2025 doplatit z obecního rozpočtu na odpadové hospodářství částku **309 596 Kč**. Oproti roku 2024 se jedná o **navýšení o 53 143 Kč**. Skutečné náklady obce na odpadové hospodářství jsou každoročně vyšší než vybrané poplatky od občanů, přičemž vzniklý rozdíl je hrazen z rozpočtu obce. Každý občan může pomoci tyto náklady snížit důsledným tříděním odpadu a omezením množství směsného komunálního odpadu.

Největší nákladovou položkou je velkoobjemný odpad. Společnost LIKO SVITAVY, a. s., vyváží ze sběrného dvora kontejner na velkoobjemný odpad zpravidla každý týden. Bohužel se ještě nestalo, že by byl při vývozu prázdný, spíše naopak. Tento kontejner bývá během několika dní znovu zcela naplněn.

Z přehledu je také patrný rozdíl mezi vývozem kontejnerů na plasty a svozem plných žlutých pytlů. Rádi bychom

PŘIJATÉ A ODCHOZÍ PLATBY Z OBECNÍ POKLADNY

Přijaté platby:	754 605 Kč
Odměny od EKO-KOM a Elektrowin	136 616 Kč
Za suť od občanů	6 404 Kč
Odměna TextilEco	ZRUŠENA
Za železo	33 760 Kč
Prodej popelnice	1 974 Kč
Prodej pytlů	894 Kč
Od občanů poplatky za odpady	574 957 Kč
Odchozí platby:	1 064 201 Kč
Liku za odvoz odpadů z popelnic	596 680 Kč
Za odvoz nebezpečného odpadu	48 160 Kč
suti	24 792 Kč
bioodpadu	31 107 Kč
velkoobjemného odpadu	154 813 Kč
kontejnerů na papír	61 373 Kč
kontejnerů na sklo	14 864 Kč
kontejnerů na plasty	80 175 Kč
žlutých pytlů na plast	18 901 Kč
textilu	17 032 Kč
elektroodpadu	3 645 Kč
Provoz sběrného dvora	659 Kč
Nákup žlutých pytlů na plasty	12 000 Kč

proto občany požádali, aby pokud možno více využívali sběr plastů do žlutých pytlů, protože jejich svoz je pro obec finančně méně náročný.

Od loňského roku obec již nedostává odměnu za odevzaný textil. Naopak nyní hradí poplatek společnosti TextilEco, a. s., za vývoz kontejneru na textil.

Obec proto žádá občany, aby i nadále důsledně třídili odpad a snažili se omezovat jeho vznik.

Správným tříděním pomáháme snižovat množství odpadu ukládaného na skládky a zároveň snižujeme náklady obce. Děkujeme všem občanům, kteří se do třídění odpadu aktivně zapojují. Zároveň děkujeme i za zapojení do celostátní akce Uklidme Česko, protože bohužel stále existují lidé, kteří odpad odkládají do volné přírody.

PJ

CO JSME V ROCE 2025 UDĚLALI PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ?

Díky obyvatelům se naše obec Morašice může za rok 2025 pochlubit výsledky sběru vysloužilého elektrozařízení předaného ke zpětnému odběru společnosti Elektrowin **o celkové hmotnosti 4,08 t. Každý obyvatel tak odevzdal průměrně 5,55 kg spotřebičů**. Ušetřili jsme tak spotřebu elektřiny a snížili produkci skleníkových plynů. Nespotřebovali jsme ropu, železnou rudu, měď a hliník, které jsou potřebné pro průmyslovou výrobu. Nahradili jsme je právě recyklací odevzdaných spotřebičů.

Z osvědčení vyplývá, že díky našim zodpovědným obyvatelům došlo za rok 2025 k úspoře produkce CO₂ o 42,25 tun. **Tipnete si, kolik smrků pohltí stejné množství CO₂? Je to 17 stromů!**

Také nebylo nutné vytěžit a spotřebovat 2 391,96 litrů ropy. Představte si, že z tohoto množství se pokryje spotřeba pohonných hmot auta např. na cestu z Prahy do Brna po dálnici D1, a to 90krát.

Dále jsme ušetřili 24 623,35 kWh energie. Asi stejné množství, jako kdybychom spustili cyklus myčky nádobí 24 624krát.

Z odevzdaného množství spotřebičů se podařilo vrátit do výroby 2 356,38 kg železa. Takové množství recyklovaného železa je možné použít pro výrobu 97 ks nových praček, aniž by bylo nutné těžít železnou rudu.

Recyklací vysbíraných spotřebičů se také podařilo získat 81,99 kg mědi, což stačí pro ražbu 14 576 1€ mincí, nebo 99,44 kg hliníku, který by stačil na výrobu 6 630 plechovek o objemu 0,33 l.

PAMATUJME! Elektrozařízení obsahuje nejen dále využitelné materiály, ale také škodlivé látky. Odhozením do popelnice se elektrozařízení nedostanou k recyklaci, ale skončí nevyužité na skládce. Odevzdávejte spotřebiče na sběrný dvůr, nebo poslednímu prodejci při zakoupení nového!

Data uvedená v tomto článku byla vygenerována z informačního systému RECOS.

KRAJINA OBCE MORAŠICE Jak ji vnímáte vy?

Krajina je ucelený systém, ve kterém působí přírodní procesy, ale také člověkem utvářené složky. Především je však krajinou, místem každodenního života a prostorem, ve kterém žijeme a který nás bezprostředně ovlivňuje.

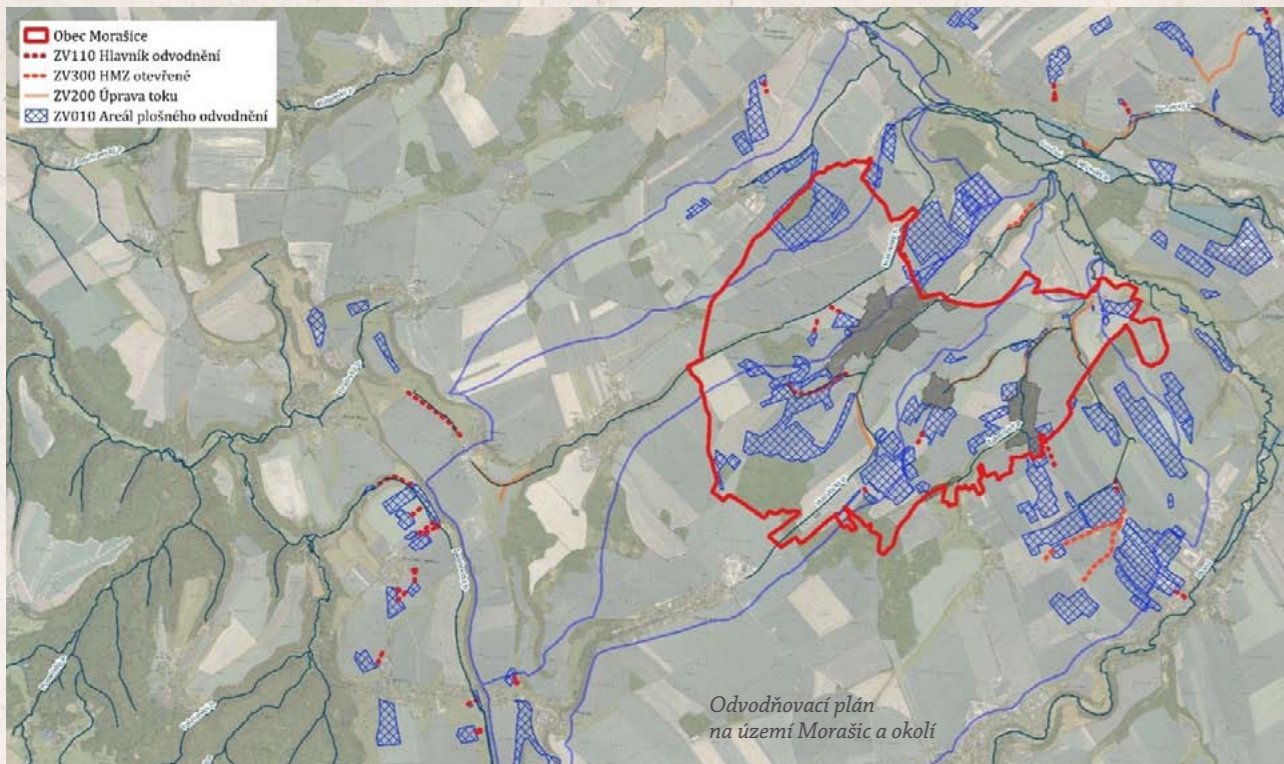
Právě proto se obec v současné době pouští do sociologického šetření, které navazuje na komplexní studii krajiny. Ta se odborně zabývá fungováním krajiny z hlediska vody, půdy, propojenosti, ale také z hlediska limitů a omezení. Aby však bylo možné navrhnout opravdu smysluplná a dlouhodobě udržitelná opatření, nestačí jen odborné analýzy, důležitý je pohled lidí, kteří v krajině žijí a denně ji využívají.

Zemědělsky intenzivně využívaná krajina v okolí Morašic

V následujícím období proto mohou být obyvatelé obce osloveni s prosbou o rozhovor nebo sdílení svých zkušeností a názorů. Právě vaše místní znalost a postřehy pomohou lépe pochopit, jak krajina funguje v praxi, a kde vnímáte problémy či příležitosti ke zlepšení.

Jedním z důležitých podkladů je také Studie proveditelnosti pro obec Morašice, zpracovaná v rámci preventivního programu Kooperativa pojišťovny, a.s. (zpracováno firmou Krajinohled, z.s., a Jesepe, s.r.o.), která je v současnosti dokončována. Jejím cílem bylo navrhnout přírodně blízká opatření v krajině, aby voda z území nezmizela

přiliš rychle, ale naopak se v krajině zadržela, zpomalila a mohla se lépe vsakovat. Smyslem je postupně směřovat k harmonické krajině, která je odolnější vůči extrémům počasí a zároveň zůstává dobře využitelná pro místní obyvatele. Studie se zaměřovala na území obce, nicméně z hlediska hydrologických poměrů je nezbytné řešit problémy v rámci celého povodí, tedy i ve spolupráci se sousedními obcemi.

• **Věděli jste, že názvy místních toků se v různých podkladech mohou lišit?**

Například tok, kterému se místně říká Fiala, je v oficiálních evidencích veden jako Morašický potok. Podobně tok Lukáč je v podkladech uváděn jako Řikovický potok. Pravděpodobně se jedná o soulad místního a oficiálního názvu obou toků.

• **Věděli jste, že území obce Morašice bylo „zmeliorováno“?**

Pojem se častokrát mylně používá pro označení odvodňovacích staveb na zemědělských plochách. V pravém slova smyslu jsou ale meliorace všechna opatření vedoucí ke zlepšení úrodnosti půd (z latinského melioro – zlepšovat), a nejedná se jenom o fenomén minulého režimu. Proto byly v rámci studie vyhodnoceny údaje

o areálech odvodnění, které byly pořízeny Zemědělskou vodohospodářskou správou digitalizací analogových map. Dále byly využity podklady dohledané v archivu obce a v archivu ve Vysokém Mýtě.

Odvodnění bylo děleno na hlavní odvodňovací zařízení (HOZ) a podrobná odvodňovací zařízení (POZ). HOZ byly nejčastěji objekty, které sloužily k odvádění nadbytku povrchové a podzemní vody, a to formou otevřených kanálů nebo zatrubněných úseků včetně objektů na nich. POZ byly soubory opatření pro bezprostřední úpravu vodního režimu půd, a to formou sběrných a svodných drénů, výustí a drenážních šachtic.

Pokud vás téma krajiny, vody a navrhovaných opatření zajímá více, neváhejte se obrátit na obecní úřad. Zároveň se na vás budeme těšit i na veřejném projednání, kde se společně podíváme na území v terénu, představíme hlavní zjištění a návrhy a dáme prostor vašim dotazům i podnětům. Přesný termín bude stanoven.

Miroslava Plevková, krajinářka inženýrka JESEP

Degradované koryto Fialy, historicky se zde nacházela podmáčená údolnice, což naznačují místní názvy „Mokř“ a „K Mokři“ a „V Mokřem“.

Přírodě blízké koryto Fialy

DĚTSKÁ SKUPINA U MLÝNA

Dětské skupiny jsou zařízení pro děti od 1 roku do zahájení povinné školní docházky, nejčastěji však do 3 až 4 let. Mají pomáhat rodičům ve sladování rodinného a pracovního života. Obcím vzniká ze zákona nově povinnost hradit rodičům náklady, pokud nejsou schopni zajistit místa pro jejich děti v MŠ či DS. V naší obci jsme se rozhodli využít dotaci MPSV k vybudování Dětské skupiny a nabídnout tak rodičům kvalitní péči v bezpečném prostředí nově vystavěné budovy DS. Zřizovatelem je tedy obec Nová Sídla.

V místní části obce Sedlíščka stojí letitý mlýn s bohatou historií, usazený v údolí u tvrzíště s barokní sýpkou. Když se objevil mlýn i s pozemky na prodej, rozhodli jsme se, že jej pro nás v obci zachováme i dalším generacím.

První zmínka je z roku 1318, kdy si Blud z Morašic postavil na ostrůvku s vodním příkopem gotickou tvrz, ke které patřil ještě dvůr a několik statků. V 17. století připadla celá ves k litomyšlskému panství. V 18. století se na místě se zbytky tvrzíště vystavěla hodnotná barokní sýpka neboli špychar se zprohýbanými štíty, zdobenými vázami. Jednalo se v té době o pokladnice sklizně a plnily úlohu zejména jako skladiště vymláceného obilí. Mlýn ve vsi Sedlíščka vystavěný vrchností panského dvora spolu s jedním nademlejsem koupil v hodnotě 100 kop roku 1694 Jiřík Buchta a stal se prvním zapsaným majitelem. Naše obec Nová Sídla je majitelem posledním. Mlýn byl zachován. Nová stavba probíhá na místě, kde stála stodola a hospodářské budovy.

V DS U Mlýna budeme otevřít dvě třídy s maximální kapacitou 12 dětí v každé třídě. Pečující osoby jsou chůvy mající zdravotnické, pedagogické vzdělání nebo kvalifikaci Chůvy pro DS. Péče bude probíhat na základě předem stanoveného plánu výchovy a péče a standardů kvality. Vše závisí na dohodě mezi rodičem a poskytovatelem. Výhodou je rodinná atmosféra a malý kolektiv dětí v novém a hezkém prostředí.

Cílem dětské skupiny U Mlýna je vytvoření laskavého, harmonického a podpořujícího prostředí, kde se děti budou cítit příjemně, bezpečně a sebejistě.

Rozhodnutí o zahájení tohoto projektu nebyl žádný unáhlený krok, ale výsledek dlouhého vývoje a promyšlení. Myšlenka vznikla již na podzim 2023, kdy byl zpragován dotační program Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci Národního plánu obnovy „Budování kapacit dětských skupin“. K realizaci jsme původně zamýšleli využít nabízenou nemovitost v Nových Sídlech, z toho nakonec sešlo. Další možností bylo zkusit využít místní brownfield – opuštěný mlýn. Za pomoci brigád mnoha místních dobrovolníků jsme se k zarostlému objektu museli prořezat. Objekt jsme vyklidili a začali s bouracími pracemi. Demolici původního objektu provedla odborná firma.

Prováděcí studie objektu Dětská skupina U mlýna

Od příštího školního roku otevíráme dvě nové třídy dětské skupiny, které najdou své základy v moderně zrekonstruovaných prostorách přímo v srdci naší obce. Děti se mohou těšit na světlé a bezpečné prostředí uzpůsobené jejich věku – s novým vybavením, herními koutky, klidovou zónou i vlastní zahradou. Prostory vznikly s důrazem na domácí atmosféru a individuální přístup, který je klíčový právě v dětské skupině.

Kontaktní osobou a budoucí ředitelkou provozu dětské skupiny je Ludmila Lněničková:

- kontaktní telefon: 603 351 574
- e-mail: dsumlyna@email.cz

Výhodou dětské skupiny v malé obci je především menší kolektiv a blízký vztah mezi dětmi, pečujícími osobami i rodiči. Budeme věnovat pozornost individuálním potřebám každého dítěte a podpoříme přirozený rozvoj hravou formou. Děti budou mít dostatek pohybu a pobytu venku i odpočinku – to vše v klidném venkovském prostředí, které má pozitivní vliv na jejich psychickou pohodu.

Naše obec se nachází v dojezdové vzdálenosti od Lito-myšle a Vysokého Mýta, což je ideální pro rodiče, kteří dojíždějí do práce. Díky tomu bude dětská skupina praktickou volbou nejen pro místní, ale i pro rodiny z okolních vesnic. Věříme, že nové prostory, přátelské prostředí a zkušený tým vytvoří pevný základ pro spokojenost dětí i rodičů.

Josef Vít, starosta obce Nová Sídla

KLIKNI, KUP A JEĎ On-line jízdenky IREDO

Královéhradecký a Pardubický kraj vstupují do nové etapy rozvoje integrované dopravy. Od 1. prosince 2025 mohou cestující využívat novou mobilní aplikaci IREDO, která umožňuje nákup jízdenek přímo z mobilního telefonu. Aplikace je zdarma dostupná pro zařízení s operačními systémy Android a iOS.

Kromě samotného nákupu jízdenek nabízí aplikace také vyhledávání spojení, identifikaci nejbližší zastávky, přehled o aktuální poloze autobusů a vlaků včetně případného zpoždění, vyhledávání podle čísla linky či zastávky a ukládání oblíbených spojů.

Vývoj aplikace reaguje na potřeby cestujících a na požadavek moderního, přehledného a komfortního cestování v rámci integrovaného dopravního systému. Po pečlivém testování je aplikace plně připravena sloužit cestujícím v Pardubickém i Královéhradeckém kraji, a to jak při plánování cesty, tak při nákupu jízdného.

Klikni, kup a jeď. Přesně tak má vypadat moderní cestování. Nová aplikace přináší jednoduchý a rychlý způsob, jak si koupit jízdenku nebo zjistit aktuální informace o spojích. Je to důležitý krok k tomu, aby byla veřejná doprava ještě dostupnější, pohodlnější a atraktivnější pro všechny cestující v našem regionu. Odkazy ke stažení aplikace jsou k dispozici na webových stránkách www.iredo.info.

Ladislav Valtr,
náměstek pro dopravu a dopravní obslužnost

Klikni, kup a jeď.
Jízdenka IREDO
nově v mobilu!

Stáhni si novou mobilní aplikaci IREDO pro pohodlné cestování v Královéhradeckém a Pardubickém kraji

Odkaz na IREDO

REALIZACE PROJEKTU PROGRAM OBNOVY VENKOVA

Mikroregion Litomyšlsko představuje další ukončený zrealizovaný projekt tentokrát z dotačního titulu Program obnovy venkova, který poskytuje Pardubický kraj. V roce 2024 byla podána žádost s názvem „Prezentace a propagace regionu Litomyšlsko“. Žádost byla v roce 2025 schválena. Projekt vznikl na základě myšlenky vytvořit soubor propagačních nosičů, které zvýší a zlepší možnosti prezentace obcí.

Doba se mění a cílem každé obce je zajistit co nejlepší podmínky pro život svých občanů. Proto je nutné navěnek prezentovat výsledky své práce a možnosti, které jednotlivé obce nabízejí.

Doprovodným efektem každé takové aktivity je i prezentace činnosti místních spolků, organizací, subjektů říze-

ných obcí a podnikatelů. Všechny tyto složky zajišťují kvalitní a pohodový život v obci. Mnohdy totiž mohou vést k navázání spolupráce mezi jednotlivými obcemi navzájem. S touto myšlenkou vznikl nápad vytvořit soubor propagačních materiálů, které mohou využívat jednotlivé obce, svazky, organizace a pomáhají k lepší prezentaci činnosti obcí.

V rámci žádosti o dotaci se realizovaly tyto části:

- Na jaře roku 2025 byl natočený jeden díl pořadu Cyklotoulky Litomyšlsko. Štáb tvořil Stanislav Bartůšek, kameraman a naše trasařka cyklotras Jarmila Prokopová a cyklista Miloš Svoboda. Po celý den natáčeli pořad a navštívili v okruhu celého regionu spoustu zajímavých míst. Při návrhu scénáře byly použity trasy a cíle

z projektu Cyklotrasy regionu. Díl je ke zhlédnutí na České televizi v iVysílání.

Cyklotoulky
Litomyšlsko
v iVysílání

Mikroregion
Litomyšlsko

- Ve stejný čas se realizoval projekt, do kterého se zapojilo 12 obcí regionu. Projekt nese název **3D pohled do obcí**. Smyslem projektu je bližší a moderní informovanost veřejnosti o hlavních bodech v obci na webových stránkách zapojené obce. Projekt je postavený na záběrech z dronu a nabízí letecký pohled do obce a lokalizaci důležitých cílů.

- V průběhu roku proběhlo fotografování v obcích, které se do projektu zapojily. Obce pak získaly soubor fotografií napříč celým rokem a mohou je použít ke své prezentaci. Pořízení snímků ve vysoké kvalitě a špičkovém provedení realizoval renomovaný fotograf.

- Další částí projektu je realizace dvou videí, které jsou natočeny v kratší délce a informují o nejdůležitějších místech a lokalitách regionu. Videá jsou k zhlédnutí na

webových stránkách Mikroregionu Litomyšlsko nebo na platformě YouTube.

- Poslední částí realizace projektu je **trhací mapa ve velikosti A3**. Jedná se o blok trhacích listů, který nese informace o cyklotrasách, turistických cílech a fotografie a kontakty obcí. Zde již byly z části použity fotografie realizované v tomto projektu. Trhací mapa slouží jako další nosič informací o regionu a bude volně dostupný veřejnosti.

Celý projekt tvoří soubor propagačních materiálů a výstupů, kde se projevila spolupráce obcí na jeho realizaci. Věříme, že bude dobrým pomocníkem při běžné činnosti obcí, informovanosti turistů a místních obyvatel. Dalším pozitivním dopadem této akce je možnost navazovat na výstupy projektu a plánovat další činnosti mikroregionu, které mohou být pro obce přínosné. Všem, kteří se aktivně zapojili do přípravy a realizace projektu, děkujeme. Velké díky patří i poskytovateli dotace, koordinátorům správy dotačního titulu, kteří působí na úřadě Pardubického kraje. S jejich odbornou pomocí se podařilo projekt úspěšně realizovat.

Ivona Svobodová, projektová manažerka
Mikroregionu Litomyšlsko

Přední a zadní strana trhací mapy

POLICIE VARUJE!

Policie České republiky varuje před stále častějšími internetovými podvody a vyzývá k dodržování následujících bezpečnostních opatření:

- **zprv** – při jakýchkoliv bazarových prodejkch nesdělujte případnému zájemci jakékoliv informace o vašem bankovním účtu či informace z vašich kreditních karet, nikdy nevyplňujte vaše přístupové údaje k bankovnímu účtu údajnému dopravci;

- **zadruhé** – investujte-li do jakékoliv komodity (např. bitcoinu, zlata apod.), tak pouze u renomovaných bank či investičních skupin, nikdy nereagujte na inzeráty, které propagují známé osobnosti a slibují vysoké zhodnocení, nikdy nikomu neumožňujte instalaci jakýchkoliv programů umožňujících přístup do vašich zařízení;

- **zatřetí** – nikdy neodesílejte finanční prostředky na základě žádostí zaslanych přes WhatsApp, pokud si tedy předem telefonicky neověříte, s kým skutečně komunikujete;

- **začtvrté** – nikdy nereagujte na telefonáty údajných policistů či pracovníků bank, že máte napaden bankovní účet, vůbec nikomu nepředávejte peníze, nikam je neodesílejte, na základě pokynu podvodníků si neberte žádné úvěry.

V případě jakýchkoliv pochybností kontaktuje nejbližší oddělení policie či linku 158.

Libor Bauer, ředitel Územního odboru Svitavy PČR

NEMUSÍME BÝT ZELENÍ, STAČÍ, KDYŽ BUDEME OHLEDUPLNÍ

...aneb návštěva u ředitele svozové firmy LIKO SVITAVY, a. s.,
Josefa Gestingera

Jak všichni víme, v dnešní době je velký tlak a trend na ochranu životního prostředí. Názory, jak to provést, se liší. Díky sociálním sítím je dnes každý člověk odborník na vše, co se týká denního života, ale i odborných věcí, kterým však často nerozumí.

Stejně tak to je i s odpady. Často se setkáváme s informacemi, co je správné a příznivé pro životní prostředí a co není. Každopádně v jednoduchosti je krása. Vždy stačí poupravit jen lehce jisté návyky. Efekt třídění odpadu či dobře řešená problematika odpadového hospodářství může rázem vzít vše za lepší konec a mít lepší dopad na zdraví a prostředí kolem nás.

Všechny tyto myšlenky vedly k setkání ředitele Josefa Gestingera a projektové manažerky Ivony Svobodové v pátek 23. ledna ve firmě LIKO SVITAVY, a. s. Předmětem jednání bylo ředitele svozové firmy seznámit s možnostmi, které může mikroregion nabídnout k dobré spolupráci mezi LIKO SVITAVY, a. s., a zástupci obcí. Jelikož problematika odpadů a životního prostředí je velice široké a složité téma, nabízí se možnost využít spolupráci. Správa výkazů, sestav a administrativy v oblasti odpadů je nesmírně náročná a složitá práce. Všem zúčastněným zabere velké množství času a efekt je víceméně dlouhodobý na vyhodnocení. V prvé řadě byla dohodnuta podpora komunikace v oblasti získávání dat od obecních úřadů a následná komunikace mezi zmíněnými subjekty. Bude-li zahájena spolupráce, bude

mikroregion aktivně podporovat co nejefektivnější sběr dat pro případné další vyhodnocování stavu nakládání s odpady.

Při rozhovoru vzešla další témata, jejichž diskuzí a realizací může dojít ke vzájemné pomoci, a to v oblasti edukace. Ačkoliv můžeme mít pocit, že edukace v oblasti životního prostředí je kolem nás dost a dost, porozhlédneme-li se kolem sebe, situace je naprosto opačná. Můžeme začít u dětí, přes dospívající a bohužel mnohdy i u zralých dospělých, kteří by už měli být poučení, že změna začíná především u každého z nás. Množství odpadků, které se bezprizorně „válí“ v přírodě a v prostředí okolo nás, je opravdu velká spousta. Jeden by si mohl myslet, že papírek na zemi, který upustíme a třeba si ho všimneme a nezvedneme, nikomu neublíží. Ale pokud to takto udělá několik lidí v jeden čas na jednom místě, máme tu pěkný binec. A naše zdraví a naše příroda je to hlavní, o co bychom se měli starat především. Proto se nabízí i v této oblasti trocha pomoci. Udělat aspoň něco než neudělat nic.

O dalším vývoji v tomto tématu budeme nadále informovat. Pro případné nápady a návrhy k řešení otázky životního prostředí nabízíme i prostor pro obyvatele z regionu. Stačí kontaktovat projektovou manažerku Ivonu Svobodovou na telefonním čísle 604 316 002.

**Ivona Svobodová, projektová manažerka
Mikroregion Litomyšlsko**

PĚT PĚTEK ZA SEBOU A každá z nich pomůže dobré věci!

V sobotu 10. ledna se v našich obcích vydalo na koledu pět skupinek tříkrálových koledníků. Užili si nejen radost z koledování, ale také nádherně zasněženou zimní krajinu. Po několika letech měli konečně možnost zažít bílou zimu právě v den koledování. Cestou mezi domy si tři králové lehali do sněhu, tvořili sněhové anděly, koulovali se nebo jen tak házeli sníh do vzduchu. Sršela z nich opravdová radost, která mi připomněla vlastní nadšení ze sněhové nadílky, když jsem byla malá.

Radost však nebyla jen na straně koledníků. Tříkrálové koledování pro dobrou věc přineslo potěšení i občanům. Některé přítomnost tří králů dojala k slzám, mnozí se dokonce s chutí přidali i svým zpěvem. Všechny zážitky ze sobotního koledování ještě umocnila částka, kterou se podařilo vybrat. **Tříkrálová sbírka v našich obcích vynesla krásných 55 555 Kč.**

TJ

DĚKUJEME ZA VAŠI ŠTĚDROST!

Na 450 zapojených koledníků a vedoucích tříkrálových skupinek vyšlo v sobotu 10. ledna do mrazivé a zasněžené krajiny. Společnými silami se této mase tříkrálových koledníků podařilo v litomyšlském regionu vybrat **974 626 Kč** (952 367 Kč tvoří příspěvek do kasiček a zbytek jsou bezhotovostní dary, které stále ještě přibývají)! Opět nás překvapila štědlost domácností, díky které nám výtěžek poskočil oproti loňskému roku o 50 000 Kč!

Vybraná částka podpoří především provoz naší **služby, která pečuje o potřeby pěstounů a náhradních rodin**. Dále pomůže rodinám s dětmi v nepříznivé situaci, domácnostem zasaženým povodněmi či požáry, podpoří humanitární projekty v zahraničí nebo naše Dobrovolnické centrum.

Nesmírně si vážíme ochoty koledníků, díky kterým se nám daří Tříkrálová sbírka uskutečnit. Mnozí chodí opakovaně, stráví v „terénu“ třeba i více než tři hodiny a vychází za každého počasí. Hlavně si ale ukrojí část ze svého volného času, a to zcela nezištně!

Tříkrálová sbírka by se už tradičně neobešla bez ochoty mnoha organizací a dalších srdcařů. Díky Zemědělskému družstvu Dolní Újezd jsme mohli podarovat vedoucí skupinek balíčky kmínu a máku. Koledníci si zase za odměnu mohou vyrazit zabruslit. Malá Elenka s paní učitelkou nahrála a nazpívala tříkrálovou znělku, která zazněla v městském a obecním rozhlasu. Římskokatolická farnost nám během sobotní sbírky poskytla nezbytné zázemí. Hudebníci ze skupiny Musica Krakela hráli a zpívali hned dvakrát a v sobotu sbírku tradičně uzavírali. Minipivo Varveselka opět vyrobil tříkrálový speciál, z jehož prodeje půjde část na podporu Tříkrálo-

vé sbírky. Děti ze Školamyšle potěšily svým zpěvem seniory v Centru sociální pomoci a obyvatele DPS. Naše kolegyně se jako každý rok postaraly o dobré občerstvení pro koledníky a také s dětmi vyrazily na koledu. Děkujeme za přijetí tříkrálových koledníků na městském úřadě i všem, kteří nám pomáhali kasičky rozpečetovat. Velmi si vážíme štědrosti všech, kteří na naše koledníky čekají a ocení jejich snahu drobným nebo větším příspěvkem!

Pokud vás koledníci nezastihli nebo se k vám nedostali, tak stále ještě můžete přispět např. na www.trikralovasbirka.cz. Pro více informací navštivte náš web lito-mysl.charita.cz nebo nás kontaktujte.

Veronika Peterková

Odkaz na www.trikralovasbirka.cz

Odkaz na lito-mysl.charita.cz

ŘEMESELA A TRADICE V MUZEU

Putovní výstavu Mozaika tradiční lidové kultury Pardubického kraje zahájila emeritní ředitelka Muzea v přírodě Vysočina Ilona Vojancová ve čtvrtek 15. ledna v Regionálním muzeu v Litomyšli. Na vernisáži měly moc pěkné vystoupení děti z Dětského lidového souboru Třeničáček z Trstěnice. Vystoupily v krojích, s lidovými písničkami a tanečky.

Do seznamu nemateriálního kulturního dědictví je zapsaná i vesnice Řikovice za udržování tradic stavění a kácení máje. Tereška Jarešová mi ukázala plakát s jejich vesničkou na toto téma.

Výstava rozhodně stojí za prohlédnutí. Navštívit ji můžete až do 10. května. Je krásné, když původní řemesla a tradice v dnešní uspěchané době nevymizely.

Zdeňka Fikejzová

JÁ BUDU MLUVIT V ROZHLESE?

Na výroční schůzi našeho hasičského sboru jsem se dozvěděla zajímavou zprávu – prý budu následující neděli mluvit v Českém rozhlasu. Překvapilo mě to, protože jsem o ničem takovém nevěděla. Manželé Jaruška a Pavel Stráníkovi totiž poslouchali Český rozhlas Pardubice, kde moderátoři zvali na Východočeské výlety do Morašic. Zmiňovali, že obec letos v červnu oslaví 800 let od první písemné zmínky a že se v jejím okolí nachází jelení obora i ekofarma. Všechno nasvědčovalo tomu, že mluví o našich Morašicích.

V neděli v 11 hodin jsme tedy naladili rozhlas a napjatě poslouchali. Úvod tomu stále odpovídal až do chvíle, kdy zaznělo upřesnění: Morašice u Chrudimi. Teprve tehdy bylo jasno. Překvapilo nás ale, že i tato obec slaví letos 800 let od první zmínky, a to také v červnu, jen o týden dříve.

Nedalo mi to a hned v pondělí jsem zavolala na obecní úřad do Morašic u Chrudimi. Starosta byl stejně překvapený jako já, když jsme zjistili, že jsme vlastně dvojčata. Domluvili jsme se, že se navzájem podpoříme a navštívíme při červnových oslavách.

Aby nedošlo k nedorozumění, napsala jsem ještě do Českého rozhlasu Pardubice. Tím jsem si ale trochu zavažila. Redaktorka rozhlasu totiž hned navrhla: „To je pěkné, v týdnu za vámi přijedu a natočíme reportáž i o vašich Morašicích.“ A tak se také stalo. Během několika dní vznikla krátká reportáž i o naší obci.

Zdá se tedy, že letošní oslavy přinesly nejen připomínku dlouhé historie, ale i jedno nečekané a milé spojení dvou obcí se stejným jménem.

PJ

*Z deníku
paní
starostky...*

MORAŠICE V ÉTERU RÁDIA

Nestihli jste v neděli 1. února vysílání pořadu Východočeské výlety na Českém rozhlasu Pardubice? Nevadí. Přinášíme vám záznam povídání o našich Morašicích, ve kterém se dozvíte, čím naše obec žije a proč stojí za návštěvu.

Záznam pořadu si můžete poslechnout zde: <https://pardubice.rozhlas.cz/morasicka-dvojcata-slavi-800-let-9593488>

Odkaz na
záznam vysílání

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

Šest nových přírůstků v naší obci

V neděli 22. února jsme v zasedací místnosti přivítali šest nových občánků naší obce: **Viktorii a Damiána Havrlantovy, Petru Coufalovou, Lukáše Šnajdra, Vojtěcha Hantla a Dominiku Večeřovou.**

Naše zasedací místnost byla plná úsměvů, dojetí i hrdých rodičů a prarodičů. O krásnou atmosféru se postaraly Zuzana Famfulíková, Alexandra Rošková a děti

z morašické mateřské školy, které si pod vedením učitelky Veroniky Bošťkové připravily milé básničky.

Zasedací místnost byla zaplněna do posledního místa a praskala ve švech. Společně jsme tak prožili milé a nezapomenutelné chvíle, při nichž jsme mezi sebe slavnostně přivítali naše nejmladší spoluobčany.

Všem dětem přejeme šťastný a spokojený život plný lásky. Jejich rodičům pak přejeme mnoho radosti z výchovy, trpělivost a především pevně zdraví pro celou rodinu.

JŠ

SIMULACE PRVNÍ POMOCI aneb znalosti zachraňující lidský život

I když pevně doufáme, že to nikdy nebudeme potřebovat, nikdo nikdy neví, kdy může být první pomoc životně důležitá. Proto je důležité být připraven a znát správné postupy. V úterý 17. března proběhla v zasedací místnosti obecního úřadu simulace poskytnutí první pomoci a záchranu života. Lektorem byl zkušený záchranář Miroslav Kušník z Řikovic, který nám přiblížil a zopakoval zásadní informace a postupy.

Účastníci kurzu si vyzkoušeli kontrolu životních funkcí, resuscitaci, použití automatického externího defibrilátoru (AED), ošetření drobných i vážnějších poranění a stabilizaci postiženého do příjezdu záchranné služby. Díky tomu se všichni cítili jistěji a připraveni reagovat v případě nouze.

Díky spolupráci s lektorem máme v Morašicích u obecního úřadu a v Řikovicích na budově bývalé školy externí defibrilátory, které mohou pomoci zachránit život komukoliv z nás.

TJ

PŘEDVÁNOČNÍ BRUSLENÍ

aneb jak jsme si zpřijemili čekání na Ježíška

Cukroví napečeno, doma naklizeno... Ale čekání na Ježíška se zdálo být nekonečné. Abychom si čas do Štědrého dne zpřijemili, vyrazili jsme ještě společně na led. V úterý 23. prosince 2025 zaplnili občané našich obcí zimní stadion v Litomyšli a vytvořili tak nádhernou předvánoční atmosféru. Děkujeme všem, kteří přišli a užili si čas na ledě. Doufáme, že společný čas strávený na bruslích zpřijemil čekání na Štědrý den.

TJ

Trochu nás bolely nohy, ale je to super!

VÁNOČNÍ KONCERT

v podání rodaček z okolních vesnic

Vánoční koncert se uskutečnil v neděli 28. prosince 2025 od 16 hod. v kostele sv. Petra a Pavla. Účinkující houslistka Petra Mimrová a varhanice Iveta Benešová svou hrou zaplnily šedesát minut známými i méně známými melodiemi od Vivaldiho, Bacha, Gounoda, Francka a dalších. Na závěr programu zazněly netradiční, ale krásné koledy z Moravy. Obě vynikající hudebnice pocházejí z našeho kraje – Petra Mimrová je rodačka z Makova a Iveta Benešová z Dolního Újezdu. Jejich vystoupení bylo velice milé a zahřálo u srdce i přes mrazivé počasí venku za okny. Těší nás, že kroky mnohých z vás si našly cestu na tento vydařený koncert.

Marie Foglová

Klasická hudba i moravské lidovky v našem kostele

ŠTĚPÁNSKÝ POCHOD ZIMNÍ KRAJINOU

Po vánočních svátcích, v pondělí 29. prosince 2025, jsme se vydali na již tradiční Štěpánský pochod po okolí Jarošova a zakončili ho posezením U Zvoničky. Někteří účastníci vyrazili z Nových Hradů, jiní zvolili okružní trasu jarošovskou přírodou.

Příroda byla krásně zamrzlá. Stromy byly pokryté ledovými krystalky a mrazivý vzduch dodával procházce kouzelnou atmosféru. Nepostradatelná byla i placatka, která dospěle zahřála a třeba i dodala energii pro další cestu. Zejména děti si pochod zpestřily zkoušením, jak pevný je led na jarošovském rybníku.

Odpoledne v místní hospůdce oživila hudba našich harmonikářů. Někteří si zazpívali, jiní sdíleli zážitky z proběhlých svátků a společně jsme se nasmláli u veselých vánočních příhod. Byla to příjemná příležitost protáhnout se po svátcích a načerpat energii do nového roku.

JŠ

*Holky, jdeme!
Nahoře bude určitě občerstvení!*

DVA PODVEČERY VE VODĚ

Během vánočních prázdnin jsme si v pátek 2. ledna užili společné plavání. Litomyšlský bazén i tobogán ožily smíchem dětí i dospělých a prázdniny tak měly skvělé zakončení. Po dnech strávených u vánočních filmů a pohádek to byla výborná příležitost protáhnout tělo a říci, že válení na gauči skončilo. Abychom zůstali v pohybu, v pátek 6. března jsme opět rezervovali městský bazén pro naše občany. Bazén se zaplnil nadšenými návštěvníky ze všech čtyř našich obcí. Tobogán, skokánky, bazény, vířivka i pára byly plné zábavy a smíchu po celý večer. Máme z toho velkou radost a těšíme se na další společné vodní podvečery!

PJ

PESTROBAREVNÁ PODÍVANÁ

Polární záře byla vidět také v Morašicích! Tento výjimečný přírodní úkaz se večer 19. a 20. ledna odehrál i nad našimi obcemi a mohl jej pozorovat každý, kdo se vydal ven. Na tmavém zimním nebi se střídaly zelené, fialové i červené barvy, které se různě vlnily a tančily po nebi. Ticho večera jednoznačně podtrhovalo kouzelnou atmosféru, kterou jen tak nevidíme. Děkujeme za poskytnutí krásných fotografií Josefu Zavoralovi a Tomáši Netíkovi ml.

PJ

ZA POZNÁNÍM DO MORAŠIC

Turistický oddíl Univerzity 3. věku (U3V) při Městské knihovně Litomyšl pořádá výlety za poznáním a vzděláním. Ve středu 18. února se účastníci sešli v zasedací místnosti obecního úřadu v Morašicích. Na programu byly dvě akce – přednáška o houbách s tématem Jedovaté houby od Josefa Černého a návštěva sbírky šatiček na panenky u Marie Říhové.

Jako přednášející jsem přítomné seznámil s jedovatými houbami, které u nás běžně rostou. Rozdělil jsem je podle druhu jedovatých látek, účinku na lidské zdraví, průběhu otravy a podle nebezpečnosti. Představil jsem také konkrétně jednotlivé jedovaté houby, jejich hlavní poznávací znaky a možnosti záměny jedlých hub s jedovatými. Snažil jsem se vysvětlit, jak správně postupovat při zjištění otravě houbami a tím minimalizovat možné následky. Se záměnou hub se jednoduše může setkat úplně každý.

Po přednášce o houbách většina přítomných turistického oddílu navštívila domácnost Marie Říhové. Ta zájemcům představila

sbíрку vlastnoručně háčkováných šatiček a doplňků na panenky. Panenky vyplňují vitríny několika obytných místností a tvoří krásnou a velkou kolekci.

Josef Černý

DOKLADY, PROSÍM!

Potkal Lotrando cestou za Zubejdou celní správu jako my cestou do Prahy?

Nedělní ráno probíhalo bez problémů – žádné stresy, všechno v poklidu a s úsměvem. Když jsme nastoupili do autobusu, panovala natěšená nálada. Na trase nebyla hlášena žádná dopravní nehoda, a tak cesta probíhala hladce. Plánovaná zastávka na benzínce těsně před Prahou se ale nakonec posunula kvůli nečekané události. Všechno překazil nápis „Následuj mě!“.

Plný autobus vyrazil směrem na Prahu, kde nás čekal muzikál Lotrando a Zubejda podle stejnojmenné pohádky a písniček Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře. Během cesty jsme si povídali a těšili se, že strávíme krásnou neděli v našem hlavním městě.

Cestu zpestřila ale nečekaná zastávka. Neočekával ji nikdo, ani náš řidič autobusu. Hned ráno při odjezdu z Morašic jsme se dohodli, že benzínka před Prahou bude jediná pauza. Silnice byly prázdné a atmosféra v autobuse příjemná. Tedy až do chvíle, kdy před náš autobus přijela dodávka s nápisem „Následuj mě!“. Najednou byla nálada napjatá. Celníci nás odklonili na nejbližší zastávku. Atmosféru v autobusu jsme trochu odlehčili: „Máte všichni občanské průkazy? Kdo tady co nelegálního převáží?“. Ukázalo se, že v systému se chybně zobrazoval nedoplatek na mýtném. Naštěstí měl náš řidič všechny potřebné doklady, a po zhruba půlhodinové pauze jsme mohli pokračovat do Prahy. Zastávku jsme tedy absolvovali o trochu dříve, než jsme předpokládali.

Po příjezdu do Prahy se každý vydal po svém. Někteří navštívili historické a kulturní památky, jiní využili čas k nákupům, přičemž vznikly i povedené úlovky oblečení a suvenýrů. Zhruba čtyři hodiny volného času umožnily projít pražské uličky, zastavit se na Pražském hradě nebo v nákupních centrech. Museli jsme se však přizpůsobit počasí, protože po sobotním slunečném dni nás v Praze přivítala deštivá neděle.

Copak se těm pánům asi nelíbí?

Konečně v divadle, připraveni na představení.

Samotný muzikál nabídl hvězdné obsazení a nádhernou hudbu. Dvě hodiny a třicet minut uběhly jako voda a všichni jsme si odnesli skutečně silný kulturní zážitek. I přes drobné cestovní napětí a chvíle nejistoty si odpoledne každý užil a můžeme potvrdit, že divadelní představení nás obohatilo. Doufáme, že, jak potvrzují vědecké studie, dnešní kulturní zážitek posílil nejen náš mozek, ale i srdce, i přes malý stres cestou do Prahy. A odpověď, zda Lotrando při svém putování za Zubejdou potkal po cestě celní správu, jsme se v muzikálu nedozvěděli.

TJ

PŘÍJEMNÁ SOUSEDSKÁ BESEDA S HUDBOU

V pondělí 9. března provoněly obecní úřad vůně kávy a sladkých dobrot, které připravily ženy z Morašic a Říkovic. Konalo se zde totiž tradiční odpolední posezení nejen u harmoniky. Setkání žen a jednoho statečného muže z našich obcí zpestřily tóny morašických harmonikářů a lidová hudba, která se linula ze zasedací místnosti do celé budovy. Každý, kdo v pondělí odpoledne zavítal na obecní úřad, poštu nebo do knihovny, mohl slyšet zpěv a radostnou atmosféru. Pozitivní ohlas, že se naši spoluobčané mohou setkat a strávit příjemné chvíle spolu, byl opravdu milý.

JŠ

ČTEME Z KRONIKY MORAŠIC

Stalo se tak roku 1680.

Starost o bytí a nebytí rozpálila hlavy robotníků a oni v beznaději sáhli k poslednímu prostředku – ku vzpouře. Ta počala dne 24. dubna ráno v Dolním Újezdě a skončila dne 25. o polednách na návrších nad Košířem rybníkem a dvorem Pernštýnským v Nedošíně.

Povstání toto nebylo krvavé a skočilo úmluvou mezi povstalci a vrchním zámeckým hejtmanem, který jednal jménem Jana Bedřicha Trautmansdorfa, dle byly přijaty nabídky a ulehčení, jak je uvedl vrchní hejtman ve svém oběžníku, ze dne 23. Po smíru tom vrchní hejtman dal čepovati pivo, které na vozích hnedle ráno do tábora bylo přivezeno a popívše vzájemně „všichni veselí jsouce“ rozešli se, každý k manželce své a k svému hospodářství.

Však veselost dlouho netrvala. Přišli soldati, 120 sedláků bylo jato a v železech bylo odvezeno do Chrudimě k soudu a dne 12. srpna byl jim v Litomyšli, kam byli zpět dopraveni, čten ortel jimž rychtář újezdský Lukáš Pakosta, rychtář poříčský Matěj Abraham, pak Jan Černý Uher z Osíka a čeledín Jiřík Lorenců z Dolního Újezda byli odsouzeni k smrti a ostatní k menším, neb větším trestům, hlavně k obecní práci v poutech. K těmto náležel Václav Zdeněk z Morašic, který odsouzen byl na rok a půl, pak mu byl sleven. Tím prokázána jest i účast morašických sedláků na povstání tom. Prolitá krev hnula Trautmansdorffem. Dal den po vykonání popravě 14. srpna a po ztrestání 92 ostatních vězňů bitím vyhlásiti svá „grandenpunkta“, jež novými dalšími úlevami proti jarní úmluvě rozšířil.

Krev netekla tedy nadarmo!

JŠ

PERLIČKY Z NAŠÍ HISTORIE

Voda v Morašicích

Voda je nepostradatelnou součástí přírody i našeho každodenního života. Bez ní by nebyl možný život rostlin, zvířat ani lidí. Ostatně i lidské tělo je z velké části tvořeno právě vodou. V posledních letech si stále častěji, zejména během letních měsíců, uvědomujeme, jak vzácná tato přírodní surovina je. Jak si však s vodou poradili naši předci? Jak ji získávali a jak s ní hospodařili v době, kdy neexistovaly moderní vodovody? O tom si povíme v dnešním čísle.

Morašice leží v úrodné kotlině litomyšlské pánve v křídovém útvaru částečně tvořeném naplaveninami. Obcí protéká potok Fiala, který pramení ze tří pramenů – Kabátu, Lišky a Jezírka. Tyto prameny však v suchých letech často vysychaly, a obec proto v minulosti opakovaně trpěla nedostatkem vody. Většina místních studní byla na těchto pramenech závislá.

Na potoce stály od pradávna dva mlýny – v Morašicích a v Sedlíškách. Starší morašický mlýn pocházel již ze 14. století a patřil k rychtě čp. 47. Po požáru roku 1793 jej znovu vystavěl rychtář Kroulík. Aby měli mlynáři vody více, nechali již v 16. století majitelé rychty u pramenů vybudovat nádrž zvanou „Rybníček“, odkud byl náhonem přiváděn přítok vody na mlýn.

Další pokus o zajištění vody přišel v roce 1884, kdy majitel rychty Josef Slavík a majitel mlýna v Sedlíškách Josef Abrham vykopali studnu u pra-

mene „Jezírka“. V hloubce 24 metrů narazili na vodu a studnu vyzdili kamenem. Přesto ani tato studna v obdobích velkého sucha nestačila a obyvatelé museli vodu dovážet z okolních obcí, například z Lažan a Tržku.

Po první světové válce vznikl plán na vybudování vodovodu. Z odkazu poslance Františka Dostála byla zahájena stavba nové studny na pozemku zvaném „Skála“. Voda se sice našla, její množství však pro vodovod nestačilo. V suchých letech 1934 a 1935 museli obyvatelé znovu dovážet vodu z okolí. Proto byla vybudována další studna ve Višňárech u Faltysova pramene, odkud si Morašičtí vodu vozili asi jeden a půl roku.

Kamenná studna u pramene „Jezírka“ (29. 11. 1959)

Nedostatek vody se výrazně projevil také po roce 1953, kdy bylo v Morašicích založeno Jednotné zemědělské družstvo. Pro chod hospodářství i potřeby obce bylo nutné zajistit dostatek vody. Díky iniciativě Václava Bureše byl proto připraven projekt nového hlubokého vrtu u pramene „Jezírka“. V roce 1956 byl v hloubce 68 metrů navrtán silný pramen, jehož voda vytryskla až tři metry nad zem. Ukázalo se, že vody je dostatek nejen pro Morašice, ale i pro okolní obce.

V roce 1958 začala výstavba vodovodního rozvodu a v roce 1960 byl vodovod s přípojkami dokončen. Tím se konečně splnilo dlouholeté přání místních obyvatel – zajistit pro Morašice dostatek vody.

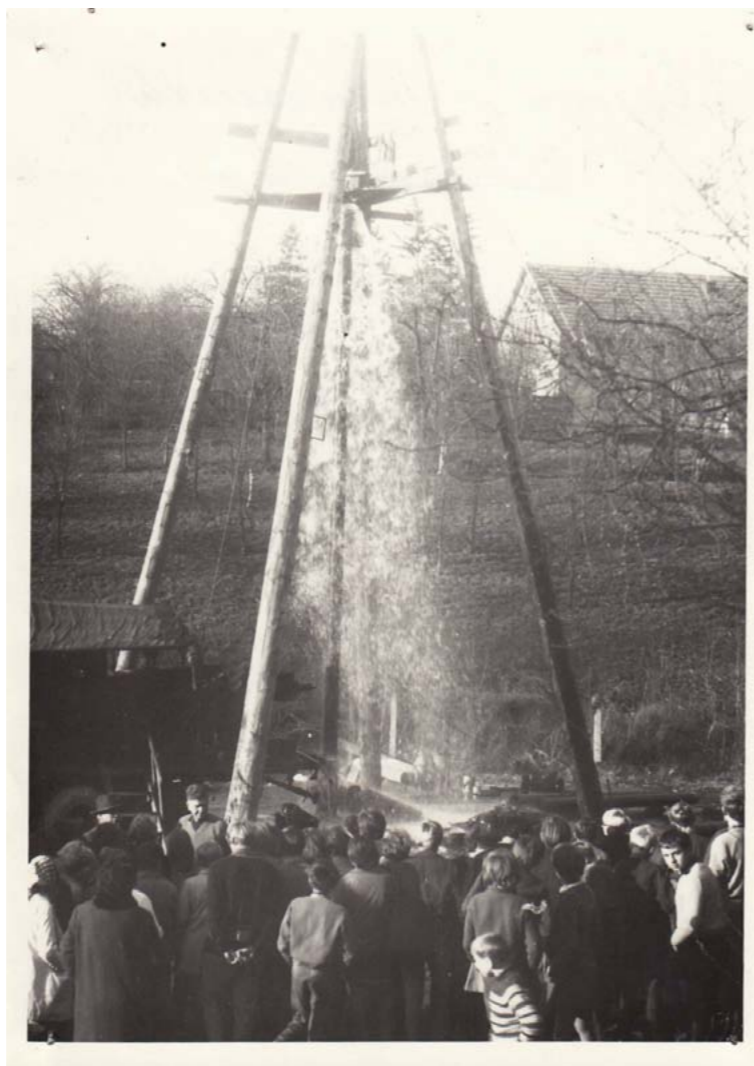
Na návsi se dříve nacházel také obecní rybníček (tzv. obecní louž). Byl vybudovaný v roce 1823 jako zásoba vody při požárech. Později byl rozšířen a vyzděn pískovcovými kvádry. Zanikl v roce 1962 při rozšiřování silnice.

Historie vody v Morašicích připomíná, jak náročné bylo dříve zajistit v obci dostatek této základní životní potřeby a jak velké úsilí tomu naši předkové věnovali.

Jaroslav Krejsa

Dřina při „dobývání“ vody (1969)

Morašičtí u vodního gejzíru (1969)

POVÍDAČKY ANEB ŽIVOT NA VSI OČIMA MAMKY A JEJÍCH DĚTÍ

PTAČÍ SIGNÁLY

„Mami, o čem budeš psát? Zase něco o ptáčkách?“ ptají se děti a čekají jasnou odpověď.

„No ráda bych. Zatím jsme to tak vždycky měli, vid“, odpovídám vyhýbavě.

Moji malí rádcové mi přicházejí na pomoc. „Napiš třeba, jak jsme našli mrtvou sovu.“

„Když k tomu nemáme fotku, ani žádné informace.“ Ve skutečnosti se mi o něčem takovém psát vůbec nechce.

„Tak jak jsme viděli v řece toho mrtvého kormorána. Určitě ho nějaký pytlák zastřelil!“ nevzdávají se děti.

„To nebylo v Morašicích, ale v Tržku. A taky nevíme, jak se to stalo.“

Zklamaně si uvědomuji, že kromě těchto smutných epizod nemáme žádný pořádný ptačí zážitek, o který bychom se mohli podělit. Přece nebudu psát o mrtvolách, to chce něco povzbudivého, no ne? Ano, během všech předchozích zim v Morašicích nás opravdu na krmítku navštívili zajímavé ptačí druhy. Bylo se čím pochlubit, ale letos je to „bída“. Ani při procházkách po okolí jsme nezaznamenali žádné významné pozorování. Do háje! Ptactvo mě zradilo a moje spisovatelská kariéra se hrotí. Znechuceně odvracím hlavu od polooprázdňené stránky na monitoru a zírám z okna. Venku mrzne, ale je jasno. Trochu okno pootevřu, zavřu oči, nasávám příjemný chlad. A poslouchám. Štěbetání vrabců, zvonivé pohvizdování sýkorek, cukrování hrdliček. Kosí trylky, občas křik káňat vysoko na nebi. Právě probíhají dravčí námluvy. Nahánějí se ve vzduchu a vzájemně si předvádějí vysokovzdušnou akrobacii. V páru krouží nad svým teritoriem a při svatebním tanci se v letu občas dotknou křídly.

Je to nádhera a je to taky jasné znamení. Čeho? Že už je to tady! Zima je super, příroda ji potřebuje, o tom žádná. Ale už je to tady! Předjaří. Všem našim opeřeným soupeřníkům, kteří zdolávají zimu společně s námi, přibývají kromě nonstop shánění potravy obvyklé jarní povinnosti. V první řadě sehnat partnera. Nebo v první řadě postavit barák? Nebo přebrat někomu partnera a pak i barák? No, jak to komu vyhovuje. Tak nebo tak, život jde nezadržitelně vpřed.

A tak si ze solidarity k ptačím bráškům ordinuji též konec lenošení. Sbohem gauči, sbohem teplá deko. Bude se mi po vás stýskat.

„Děti! Jdeme ven!“ volám směrem k jejich pokojům. Nikdo se neozývá.

„Vypnout telefony a počítače!“ Ticho.

Sakra, mně se taky nechce, ale přece neprovalíme den doma. Jak je mám vytáhnout? Zahrát si na moudrou matku? Skřivánku, kamaráde, pomoz!

„Děckáá!“ hulákám na celý dům. „To jste věděli, že už se k nám vrací první ptáci? Třeba skřivan polní. Na hromnice musí vrznout, i kdyby měl zmrznout.“ Nic. Moje moudrost nikoho nezajímá.

„Kdo prej uvidí a uslyší skřivana jako první, bude mít celý rok štěstí.“ Zkouším to s pověrami dál.

„No jó, dyť už dem.“ Bručí jak medvědi, neochotně vylézají ze svých brlohů, líně se obouvají a hledají svršky. Že by se jim přeci jen zželelo škemrající maminky? Ale pročpak tak otráveně, dětičky? Nojo, chce to obvyklý kalibr:

„Když ho uslyšíte zpívat dřív než já, nemusíte tejdén uklízet.“ Jdu na jistotu, tohle zabere vždycky.

„Mami, ale přísahaj!“ vypálili i s dalekohledem, ani nečekali na odpověď.

Tak to jsem teda zvědavá. Oblékám se a vyrazím na polňačku za tou mojí bandou špicovat uši a chytat jarní signály.

LJ

Skřivan polní
(ilustrace: Zora Jokešová)

ZA PENÍZE SI ZÁŽITKY NEKOUPÍŠ!

Když po letech na začátku ledna zamrzl rybník ve Višňárech, šlo se bruslit!

Já a brácha jsme teprve podruhé v životě zažili bruslení na velkém rybníku, protože za posledních 13 let zamrzl rybník jen dvakrát. Po několika dnech čekání byl led konečně dostatečně bezpečný pro bruslení.

Rybník se rozdělil na dvě části – jedna pro hraní hokeje a druhá pro obyčejné bruslení. Kluci, co hrávali hokej, si led zhruba po týdně upravili, aby tam neměli rýhy. Vedle se nejprve vyhrnul menší kolečko a potom ještě velký okruh. Ten byl větší, širší a led na něm byl poměrně kvalitnější a hladší.

Byli jsme překvapení, že na to, že ledová plocha byla velká, chodilo bruslit docela málo lidí. Ale byli jsme rádi, protože jsme se mohli alespoň pořádně projet! Led vydržel zhruba 14 dní a bruslení bylo po pár teplejších zimách velkým zážitkem!

Šimon a Matěj Vrbicovi

od řemesla k umění

Minulý článek o háčkování nás inspiroval k tomu, abychom v této rubrice odstartovali malý seriál o tradičních řemeslech a ručních pracích, které naši občané dodnes s láskou uchovávají. Tentokrát nás HANKA VRBICOVÁ zavede do světa keramiky.

Keramika

Až neuvěřitelně často se mi stává, že když někomu říkám, že jsem povoláním hrnčířka, slyším nadšené: „No jó, jako ta holka v Bambitce, to jsme viděli!“ Já tedy Bambitku neviděla, ale věřte nebo ne, hrnčířkou je platné být i v současnosti. Hrnčířský kruh nepatří jen do pohádek!

Sice už hrnčíře nepotřebujeme jako společnost tak jako kdysi. Od nástupu smaltovaného a následně nerezového nádobí to skoro vypadalo, že „hrnčíři nebudou mít co žrát“. Ale zas tak horké to není a keramika je stále součástí našich kuchyní. A dost možná jen proto, že „se nám prostě líbí“. Ručně vytvářená keramika, jakožto předmět uměleckého řemesla, přináší do našich domovů malé každodenní kousky „krásy“. A tak nás ranní čajičky a káfička hladí po oku i po duši.

Pro mě nese keramické ručně vytvářené nádobí ještě jednu hodnotu. Jsem horlivý zastávce teorie, že rodinná pohoda se dělá doma v kuchyni a od plotny. A my všichni tady na vesnici víme, že kupovaná okurka chutná, „jako když žmouláš mrtvýmu nos“. A že buchtu od babičky si v Sázavě nekoupíš a že domácí rané brambory s máslem a pažitkou nenahradí ty přinesené z Lidlu. To, co sami vypěstujeme a vytvoříme a nosíme pak našim blízkým na stůl, má nejen úplně jinou chuť, ale taky úplně jinou energii.

No, a s tou keramikou je to (alespoň pro naši rodinu) úplně stejné. Ono to z toho prostě nějak líp chutná. Používat ručně vyráběné nádobí z hlíny je pro mě možnost obklopovat se dennodenně přírodním materiálem.

Je to pro mě jakýsi symbol zemitosti v tom nejlepším slova smyslu... Keramický hrnek je pro mě takový malý každodenní útěk z našeho digitálně-technického světa.

Ale pojďme ven z kuchyně a rozhlédněme se kolem. Hlína je totiž naprosto bazální materiál s nekonečnými možnostmi zpracování a použití. Tipli byste si, jaký je nejrozšířenější keramický výrobek na světě? Není to hrnek, není to miska, ani talíř, ani džbán. Je to cihla! Až takhle přízemní to je... Největším keramickým pokladem, který moje rodina vlastní, jsou střešní tašky „venturovky“ z cerekvické cihelny. Slouží bezmála 100 let a jsou ve stavu, kdy mě rozhodně bez problémů přežijí.

Dalo by se říct, že zpracování hlíny umožnilo rozvoj civilizací až sem k dnešní době. Hlína je jedním z pilířů stavebnictví a tím pádem rozvoje lidstva. Dlažby, obkladačky, umyvadla, vany, záchody, květináče, nábytkové

úchytky, komínové vložky, kachlová kamna, šamotové vyzdívkové kamen a kotlů, dřívě vodovodní a kanalizační potrubí – to vše můžete mít doma z hlíny. Anebo taky zubní a kloubní náhrady. Nejenom naše domy potřebují hlínu – hlína je potřeba napříč celým průmyslem. Vysoce hlinité materiály (tedy ty, které mají vysoký obsah oxidu hlinitého) se používají jako žáromateriály a neobejdou se bez nich vyzdívkové koksárenských pecí. Jsou potřeba všude tam, kde se něco taví – ať už skla nebo kovy (třeba na litomyšlském „Vertexu“). Možná vás může zajímat, že žáromateriály světové kvality vyrábí v našem regionu svitavská „Dinaska“, dnes mezinárodní firma RHI Magnesita.

Porcelán se tradičně používá jako elektroizolátor nebo pro výrobu laboratorního nádobí. Kordieritové nebo steatitové hmoty jsou potřeba všude tam, kde jsou různá topná tělesa atd. A tohle všechno, to je prosím keramika! Taký vám začíná hrnek s kafem připadat na jednu úplně speciální?

Dává rozum, že pokud jsou výrobky z hlíny tak široce užívanou komoditou, musí být tento materiál extrémně lehce dostupný. A tak to opravdu je. Hlína je prostě všude! Liší se pouze kvalitou. Spráše a červenice pro cihlářskou výrobu jsou úplně nejrozšířenější. Před sto lety by nedávalo smysl dovážet cihly nebo tašky z velké vzdálenosti, proto byly dřívě cihelny pomalu v každé vesnici (Osík, Cerekvice – Hrušová, Vysoké Mýto...). I proto, že cihlu lze opravdu vyrobit z běžné hlíny různé jakosti. Jen pro zajímavost: V roce 1931 produkovala ročně Venturova cihelna v Cerekvici s unikátním kruhovým půdorysem zhruba 800 000 cihel a 70 000 střešních tašek. Přesně z této doby jsou i ty tašky na naší střeše.

Průmysl a výrobní závody se pak vždy lokálně soustředily v místech, kde je v zemi dostupný odpovídající materiál. Možná proto znáte „karlovarský porcelán“ a „ostravský šamot“ a ne naopak. Určitě znáte keramické výrobky z fabrik, které potkáváte cestou na Brno – Kunštát, Letovice, Velké Opatovice. Tam je oblast bohatá na žáruvzdorné jíly a jmenuje se Východočeská a moravská křída. Velmi běžnými výrobky z této lokality jsou tedy kachlová kamna nebo komínové roury. Kolem Moravské Třebové se pak těžily jílovce na výrobu lupků (Hřebečsko, Boršov). Velmi významnou oblastí keramického průmyslu je v Česku Karlovarsko a Chebská pánev v Podkráňské oblasti. Vyhlášený porcelán se začal už na konci

18. století vyrábět právě v Karlových Varech. V sousedních Božičanech se dodnes totiž těží kaolin světové kvality. V roce 1924 byl dokonce vyhlášen mezinárodním standardem pro kvalitu kaolinu. Sedimenty v Chebské pánvi pak vytvořily naše nejplastičtější a nejkvalitnější jíly pro výrobu keramiky. Zde bych ráda poznamenala, že zásoby těchto jsou při postupném snižování těžby odhadované na zhruba dalších 30 let. Pokud do teď byla

Keramická jídelní souprava z dílny Hanky Vrbicové

hlína v našich myslích považovaná za něco „obyčejného“, možná je čas změnit úhel pohledu.

I když „je hlína všude“, neznamená to, že nám jednou nedojde (tedy především ta nejkvalitnější). Zní to zvláště, ale jíly jsou stejně třeba jako uhlí neobnovitelným materiálem. Anebo obnovitelným, ale v rámci pár desítek milionů let... Pamatuji na to, kdykoli mám v ruce hlínu a pracuji s ní s velikou úctou. Nikdy bych si nedovolila vyhodit jediné kilo hlíny. U sebe v dílně vždy zpracuji a zrecykluji každý kousíček. A přitom mi vrtá hlavou, co všechno si moje vnoučata už nebudou moci pořídit... Těžké myšlenky, ale nebylo by fér před nimi zavírat oči.

Ještě jedno velké české keramické prvenství by vám nemělo uniknout! Bylo nalezeno právě před sto lety a vzniklo zhruba 29 000 – 25 000 let př. n. l., tedy v mladém paleolitu. Tramtadadá, vážení, **NEJSTARŠÍ KERAMICKÉ UMĚLECKÉ DÍLO NA SVĚTĚ** – Věstonická venuše! Neobyčejně krásná a velmi precizně zpracovaná stylizovaná soška ženy, jejíž objev přepsal domněnku, že keramika nebyla v té době ještě známá a používaná. Malá svým rozměrem, avšak nedozírné hodnoty pro celou naši společnost...

Měla jsem za úkol povědět vám něco o tom, co dělám. Zase jsem ale neodolala pokušení vyprávět o tom, co všechno keramika je. Mě samotnou to totiž nepřestává fascinovat! A tak mi dovolu, že povídání o tom, jak to chodí u mě v dílně, si nechám do dalšího čísla našeho občasníku. Abyste si nemysleli, že to u mě vypadá, jak v té pohádce. Anebo jo? Nechte se překvapit!

Hanka Vrbicová
www.hankavrbicova.cz

MĚSÍC

Františka
Bělohávková

*Copak děláš pozdě v noci,
když my jdeme spát?
Máš temnotu ve své moci,
chodíš můry kolébat?*

*Sotva slunce hlavu sklóní
často býváš nad námi.
Po tmavé obloze noční
proháníš se s hvězdami.*

*Vyjí na tě někdy vlci,
chodí si ti stěžovat?
Na sousedku medvědici,
že kvůli ní jim nejde spát?*

*Od soumraku do svítání
a od jara do zimy
svítáš nám k usínání,
probouzíš nás z peřiny.*

*Svěřují ti děti spící
ta svá přání častokrát?
A možná i dospěláci,
třeba teď, na slunovrat?*

Ilustrace: Františka Bělohávková

PO ZIMNÍ PŘÍPRAVĚ VSTŘÍC NOVÉ SEZÓNĚ

Zimní příprava Sokola Morašice byla zahájena v polovině ledna. V tělocvičně místní ZŠ se pravidelně střídají děti ze všech kategorií. Vzhledem ke skromným prostorovým dispozicím tělocvičny jsou halové turnaje příjemným zpestřením nejen pro děti, ale i pro trenéry. Mladší příprava i nadále hraje ve spojení s Horním Újezdem a jde především o sbírání herních zkušeností. Nejlepší umístění se nám podařilo získat na turnaji v Proseči 15. února, kde jsme se neztratili mezi kvalitními týmy Sebranic, Janova, Vítanova a Srubů. Nakonec jsme obsadili krásné druhé místo. Ještě kvalitněji byl obsazen turnaj ve Svatce. Tam jsme skončili poslední, ale i takové konfrontace s velmi kvalitními týmy jsou důležité a motivují děti k další práci. Starší přípravku máme na jaro nahlášenou již samostatně. Podzimní turnaje jsme absolvovali v počtu 12 až 15 hráčů, a tak byl tento krok pro jarní část logickým vyústěním naší snahy o větší herní vytížení všech hráčů. Zároveň se k nám připojilo několik nově příchozích. Zimní příprava je tak hlavně o tréninku základních herních situací, sehrání se a plném zapojení nováčků. Zatím jsme odehráli jediný turnaj v Dolním Újezdě, kde jsme sice skončili poslední, ale pár pěkných fotbalových momentů k vidění bylo. Následně přátelské utkání s Dolním Újezdem bylo již celkem vyrovnané, kdy padalo mnoho branek na obou stranách.

Žáci trénovali celou zimu jednou týdně v Dolním Újezdě, kde měli zmlouvenou jak halu, tak venkovní umělou trávu. Když se totiž dají do kupy oba žákovské týmy, což

jsou mladší a starší od nás a z Horního Újezdu, plus starší z Čisté, je to už pořádná tlupa. A jsme rádi, že jich pravidelně velký počet chodil, díky dvěma plochám jsme jim podle počasí mohli dopřát pestrost tréninků v zázemí, které u nás bohužel nemají. Kromě těchto tréninků absolvovali i několik herních prověrek. Hned 10. ledna na halovém turnaji mladších žáků ve Svatce šlo hlavně o to, aby se všechny děti po Vánocích pořádně rozhybaly, bylo z toho 7. místo. Do haly v Proseči 21. února už jsme poslali výběr těch šikovnějších, čemuž odpovídala i naše hra a konečné 5. místo. Starší žáci si o den později připsali pouze jedno vítězství a 7. místo. V Poličce 28. února jsme pod záštitou OFS Svitavy absolvovali turnaj, na kterém se umístění ani výsledky nepočítaly. Stejný turnaj 24. ledna absolvovali i starší žáci. Mezitím si na umělé trávě v Litomyšli střihli mladší žáci přátelské utkání proti tamním žákům, kde jsme dle očekávání tahali za kratší konec. Březen pak vyplnil turnaj mladších i starších žáků, který jsme spolu s Horním Újezdem uspořádali na umělce v Dolním Újezdě a společné soustředění v Dolní Čermné na konci března.

Silnice, tělocvična, umělka a únorové soustředění v Daňkovicích – to je tradiční průběh zimní přípravy mužů. S účastí na tréninkových jednotkách to není nijak valné. Přípravu i další působení na vlastní žádost vzdal Tomáš Pírk, zranění dovolilo jen minimální účast Hurytovi, Sokolovi a Rusnákov. Kromě nich se v sestavě z jiných důvodů neobjevili ani Nádvořník s Ondráčkem, ale snad se

Mladší příprava

Soustředění

jejich zapojení dočkáme hned zkrájí jara. Kromě navrátilce Bureše je jedinou novou tvář Lukáš Holub, který se přistěhoval do Litomyšle. Celou zimu s námi absolvoval – a mnohem poctivěji než řada áčkařů – i Lukáš Němec, který se tím jednak připravuje na posezónní návrat z hornoujezdského dorostu a jednak nám vytrhl trn z paty při dlouhodobém zranění Luby Rusnáka. Do uzávěrky stihli muži sehrát tři přátelská utkání s vyloženě nefotbalovými výsledky a hodně improvizovanou sestavou, když si po prohrách 0:11 s Dolním Újezdem a 5:10 s vysokomýtským dorostem (góly: Bureš 2, D. Válek 2, Skala) zvedlo náladu výhrou 8:0 proti Pomezí (góly: Pitra 3, B. Válek, D. Válek, Skala, vlastní 2). Tento zápas zůstane v paměti především Bojdovi a Danu Válkovým, kteří si tak odbyli první (a třeba ne poslední) zápas v jednom dresu.

Start jarní části sezóny a hon za záchranou 7. ligy mužů zahájili 21. března na hřišti Heřmanova Městce. V průběhu dubna postupně odstartují i soutěže ostatních kategorií. Mimo dění na hřišti se v pátek 27. března v Občerstvení na hřišti konala volební Valná hromada TJ Sokol Morašice, jejíž usnesení, plánovaný 2. ročník školního fotbalového turnaje a spousta dalších důležitých informací najdete na našich webových stránkách www.sokolmorasice.cz, případně na našich sociálních sítích.

Dominik a Václav Štanclovi

Kluci Válkovi

HUDBA POMÁHÁ

Doma máme v Dolním Újezdu

Sousedská benefice Hudba pomáhá zakončila v prosinci ve Vysokém Mýtě svou devatenáctou sezónu. Během tohoto ročníku se podařilo na koncertech získat 1 339 153 korun, díky čemuž může rodina Štěpánkových svým synům zrealizovat senzomotorickou zahradu. Částka ještě není konečná, protože přispívat mohou lidé až do konce března. Šňůra koncertů přinesla i jednu další novinku, kterou nikdo z návštěvníků netušil.

Malý Vojta (6) a Filip (4) trpí Hunterovým syndromem a se svými rodiči žijí v Dolním Újezdu u Litomyšle. Hunterový syndrom se projevuje hyperaktivitou, postupným selháváním orgánů a dalšími přidruženými komplikacemi. Již před zahájením festivalu rodina plánovala stěhování do nově postaveného domu nedaleko Pardubic, což by celé rodině usnadnilo každodenní cesty do Prahy za lékaři.

Vlna, kterou se festivalu podařilo spustit, se nedala zastavit. Nejednalo se o nic nepříjemného, ale naopak. Jednalo se o sled událostí, které Štěpánkovým začal ukazovat, že jejich „sousedé“ jsou tu pro ně a chtějí jim pomoci. Díky řadě rozhovorů a propagace festivalu se ozval starosta Dolního Újezdu: „Dobrý den, právě jsem slyšel rozhlas – posíláme vám finance na to, co pro Štěpánkovi děláte. Chtěli bychom vám nějak pomoci.“ Pár chvil poté se rozezvonil telefon znovu. Tentokrát se

slovy: „Dobrý den, jsem dolnoujezdským farářem a viděl jsem Události. Mohl bych pro Štěpánkovi uspořádat v naší farnosti sbírku?“ Tyto události se staly ještě před samotnou koncertní šňůrou. Další vlna podpory na Míšu a Michala, rodiče Vojty a Fily, čekala na každém koncertu sousedské benefice Hudba pomáhá.

Díky této vlně podpory si rodiče začali klást otázku, zda se stěhovat pryč. Štěpánkovi prostřednictvím koncertů a času stráveném s týmem Hudba pomáhá měli možnost začít vidět a uvědomovat si, že jejich okolí je nebere jako přítěž. Naopak lidi z okolí je mají rádi a chtějí je podpořit. Na závěrečný koncert ve Vysokém Mýtě si rodiče Fily a Vojty připravili odpověď na otázku, která je provázela posledních několik měsíců. Rozhodli se návštěvníkům odtajnit, zda se přestěhují z Litomyšlska na Pardubicko. Po předání závěrečného šeku si vzala maminka Míša mikrofon: „*Na to, jestli se dokážeme přestěhovat, jestli zvládneme zase začínat od začátku, jsme se sami sebe ptali už delší dobu,*“ popisuje maminka Michaela Štěpánková. „*Nový začátek byl tím, co jsme si před lety nejvíce přáli, a nakonec z něho dostali největší obavy... Pak přišla Hudba a s ní poslední kapka v rozhodování. Nechceme opustit to, co máme tady – rodinu, přátele, skvělou školu, a také sousedy, kteří nás nikdy za nic nesoudí. Člověk nemusí dojet až na konec cesty, aby se mohl vrátit domů. A my konečně víme, kde to doma máme.*“

Vojta a Filip Štěpánkovi s mamkou a tatkou

Děkujeme... Nikdy jsme si nemysleli, že by nás někdo mohl takhle srdečně brát. Nemůžeme odejít. Během celé její řeči bylo v sále Šemberova divadla ničím nerušené ticho. Po posledních slovech, ale všichni přítomní vstali a aplaudovali rodině za toto velké rozhodnutí. Řada návštěvníků během potlesku utírala slzy dojetí. Byl to opravdu velký okamžik nejen v danou chvíli, ale i pro celý festival Hudba pomáhá.

Tímto překvapením večer ještě neskončil. Na pódiu se objevil i Míša Tereska, sportovec, kterého Hudba pomáhá podpořila v roce 2019, trpící dětskou mozkovou obrnou. Dnes je Míšovi devatenáct let a září na různých atletických závodech. Jeho posledním úspěchem je titul Mistra Evropy v hodu diskem na Evropských paralympijských hrách mládeže. Své výkony se rozhodl přepočítat na peníze a šek v hodnotě 20 000 korun předat rodině Štěpánkových.

Senzomotorickou zahradu, na kterou 19. ročník sousedské benefice Hudba pomáhá získává do konce března finance, rodina postaví v Dolním Újezdu u Litomyšle. V místě, kde se cítí doma, kde jsou rádi. Uvědomili si, že tam pro nikoho nejsou moc, nikoho neobtěžují. Štěpánkovi tam jsou šťastní.

Ilona Holomková

Listopadový koncert pro Štěpánkovi v kostele v Morašicích

Naši předškoláci mají za sebou velký krok – zápis do základní školy. Do školy odchází 13 předškoláčků. A tak si hodně povídáme o tom, že škola je nové dobrodružství, na které se mohou těšit. Děti mají za sebou také návštěvu v základní škole. Byli jsme se podívat za dětmi v první třídě. Zasoutěžili jsme si v tělocvičně, společně s prvňáčky jsme se vypravili na vycházku a pohráli si ve školní družině.

Nově mohou děti v naší školce navštěvovat „LOGOkroužek“, kde si pod vedením zkušených logopedek Kavkové a Jelínkové hravou formou procvičují správnou výslovnost, jazýček i dýchání. U říkanek, písniček a veselých her se nejen nasmějí, ale také si postupně vylepšují výslovnost a slovní zásobu.

Během zimy jsme v naší vsi pomohli přivítat nové občánky. Děti přednesly básničky a připomněly si, jaké je to být malým miminkem – a že už jsou vlastně docela velcí kamarádi.

A protože se pomalu blíží jaro, máme před sebou další akci – začínáme jezdit na plavecký výcvik. Děti se již moc těší na vodní hry a první tempa v bazénu.

Rádi bychom také připomněli, že 24. března proběhl zápis do naší mateřské školy. Těší nás zájem rodičů i dětí a už se těšíme na nové kamarády a jejich první krůčky mezi námi.

Zima utekla jako voda, ale vzpomínky na společné chvíle nás hřejí ještě teď. A my už se nemůžeme dočkat jara, nových dobrodružství a dalších veselých příběhů z naší školky.

Markéta Vavřínová, ředitelka

Divadlo

Hudba

Mateřská škola

ZIMA VE ŠKOLCE

Zima u nás v mateřské škole rozhodně nebyla jen o koulování a červených nosáncích. I když jsme si sněhu a koulových radovánek užili dosyta, naše školka žila i divadlem, hudbou a veselím.

Hned po novém roce k nám zavítalo divadlo se Zimní pohádkou. Děti se smály, napovídaly hercům a někdy i napětím trochu zadržovaly dech. Nechyběla ani hudební vystoupení, při kterých jsme zpívali, tleskali, zkoušeli nové rytmy, a hlavně se seznamovali se spoustou nových hudebních nástrojů.

Velkou událostí byl také obecní masopust, kde jsme se připojili k dětem ze základní školy a starší děti si připravily malé vystoupení. A protože veselí není nikdy dost, uspořádali jsme si vlastní školkový karneval. Třídy se proměnily v taneční parket, soutěžilo se, tančilo a nechybělo ani něco dobrého na zub.

Zelený den

Karneval

ŠACHY

Jak probíhalo první pololetí v šachovém kroužku?

Letošní školní rok se se zájemci z 1. a 2. stupně naší školy setkáváme jako obvykle v učebně 5. třídy. Oproti loňskému roku se kroužek koná ve čtvrtek v rozmezí od 13 do 15 hod. Podle zájmu a potřeb žáků s některými zůstáváme ve třídě i do 15.45 hod. Jelikož se mladší žáci přesunuli do ŠD v areálu MŠ, tak ti nejmladší nám přivádí a odvádí jedna ze školních vychovatelek. Pokročilejší šachisté docházejí sami, podle svého rozvrhu a podle odpoledního vyučování.

S dětmi využívám cvičebnice Martina Beila s pěknými obrázky a zajímavými úkoly, které volím podle vyspělosti hráčů. Zkoušíme také řešení úloh na interaktivní tabuli nebo závěsné šachovnici. Starší si osvojují nejenom základní šachová pravidla, ale zkouší i notaci na diagramech. Samozřejmě základem je šachová hra. Hrajeme na šachovnicích a s figurami s turnajovými parametry. Zájemci mohou využít i digitální, turnajové hodiny.

Výlet do Školamyšle

V prosinci jsme přijali již tradiční pozvání do Základní školy Školamyšl v Litomyšli na přátelské utkání v šachu. Zde máme možnost hrát šachy nejen na klasických šachovnicích, ale i venku na dvorku s velkými figurami. Při návštěvě nechybí ani sportovní aktivity, takže si podle chuti vždy také zasportujeme.

Vychovatelka Kučerová nás mile přivítala a vždy má pro všechny připravené občerstvení – mísu s ovocem. Po milém setkání jsem sedla ke klavíru, bylo totiž před vánočními svátky. Kdo chtěl, mohl si s ostatními zazpívat pár koled a vánočních písní na rozloučenou. Tato návštěva byla pro mnoho hráčů přínosem. Měli tak možnost vyzkoušet si hru s případnými soupeři na Okresním přeboru v šachách v lednu 2026 ve Svitavách.

Okresní přebor

Šachisté z 1. stupně Matouš Jetmar, Tomáš Sopoušek, Josef Jokeš a Matyáš Tóth skončili na 7. místě. Hráči z 2. stupně David Soukup, Lukáš Tichý, Bui Thuc Nhi, Martin Mekiska a Josef Jareš se umístili na 14. místě z celkového počtu 22 týmů. Na body měli stejně jako týmy na třináctém a dvanáctém místě.

Jmenovaní žáci se po předchozích přípravách vydali 7. ledna do okresního města. S dopravou nám pomohla obec a ředitel základní školy Miloš Krejčí. Dvě čtyřčlenná družstva s náhradníkem a já jako pedagogický doprovod jsme do Multikulturního centra Fabrika ve Svitavách dorazili bez stresu a včas.

Po prezentaci a zaplacení startovního nás všechny přivítal v sále hlavní rozhodčí Krušina. Vysvětlil nám pravidla pro tento šachový přebor – Pravidla šachu FIDE. Zvolil také časový limit 15 minut na utkání. Po rozdání jednotlivých lístečků se seznamy hráčů a s kolonkami na zápis výsledků utkání mohl přebor v 8.35 hod. začít. Naše skupina z 2. stupně dostala hned šachového borce z Jevíčka A. Byl to opravdu boj a naši šachisté se moc snažili. Na odpočinek moc času nezbyvalo. Poslední sedmé utkání dohrávalo družstvo z 2. stupně ještě ve 13.00 hod., a to se ziskem tří bodů pro čtyřčlenný tým.

Jelikož jsme spěchali na autobus, museli jsme odejít ještě před oficiálním ukončením soutěže. Hlavní rozhodčí alespoň předal každému dárek na památku. Ještě tentýž den jsme obdrželi výsledky. Chtěla bych moc poděkovat vedení školy a obci za vstřícnost k uskutečnění reprezentace žáků, kteří tak získávají cenné zkušenosti a zážitky. Zúčastněným žákům moc blahopřeji k pěknému umístění a děkuji za velké snažení. Přeji jim, ať je láska k této královské hře neopustí.

Zdeňka Fikejzová

MASOPUST

Radost, tradice a společné setkání

Základní škola a obec uspořádaly v úterý 17. února tradiční masopustní veselí, na které se žáci i učitelé pečlivě připravovali. Chystala se vystoupení, masky, občerstvení a celé odpoledne se neslo v duchu radosti a lidových tradic.

Masopust začal před školou, odkud se do prostoru obce vydal pestrý průvod masek vedený masopustní kobyloou. Průvod doprovázely lidové písně, tanečníci v krojích i mnoho dětí, které svými kostýmy vytvořily veselou atmosféru.

Součástí programu bylo také představení tradičních masopustních masek, které nesmí v žádném pořádném průvodu chybět – medvěd, laufr, bába s nůsí, žid, slaměný nebo masopustní kobylo. Krátké představení každé masky nám připomnělo jejich význam a místo v lidových zvycích.

Následovala vystoupení jednotlivých tříd, která ukázala pečlivou přípravu všech účinkujících. Diváci si užili písničky, tanečky i veselá scénická vystoupení. Tradiční masopustní svatba a závěrečná poprava kobyly byly symbolickou tečkou za letošním programem.

K masopustu neodmyslitelně patří dobroty, a tak si návštěvníci mohli pochutnat na voňavých koblížcích, které s láskou připravovaly žákyně školy. Velký úspěch měl i výborný gulášek od osmáků, který zahřál a potěšil všechny přítomné.

Masopust v Morašicích opět ukázal, že společné tradice mají mezi dětmi i dospělými své pevné místo. Děkuje všem žákům, pedagogům i pomocníkům, kteří se na přípravě podíleli, a všem, kteří přišli sdílet radostné masopustní odpoledne.

Hana Heroldová

Milou návštěvou nás poctil i bývalý ředitel školy Karel Kovář.

ALENKA V KOSTIČKOVÉ ŘÍŠI

Alenka v Kostičkové říši, takto se letos jmenoval karneval, který proběhl v pátek 20. února v tělocvičně naší školy. Devátáci zahájili karneval scénkou z Alenčiny říše a vysvětlili dětem, jak mají postupovat, aby usmířily znesvářené královny.

Představily se masky a začal maraton tance, soutěží, tanečních vystoupení, milých setkání a další zábavy. V mezičase se každý mohl občerstvit nejrůznějšími pochoutkami, třeba langošem, jehož vůně se nesla celou školou. Díky originálním dortům z dílny Jaroslavy Tobiáškové se rozpoutala doslova bitva o lístky do karnevalové tomboly. Snad každý toužil vyhrát alespoň jeden z dvanácti sladkých skvostů.

Čas rychle utíkal a než se stihl každý nabažit skvělé atmosféry Kostičkové říše, přišla chvíle, kdy se znesvářené královny říše usmířily. Tato chvíle byla signálem pro tradiční završení celého karnevalu, hru, které se říká židličková. A co teď? Program karnevalu skončil, na řadě byl úklid a po něm nám zůstal skvělý pocit z karnevalu letošního a těšení se na karneval další. Děkuji všem malým i velkým účinkujícím a pomocníkům za zdárný průběh karnevalu.

Stanislava Coufalová

LYŽOVAČKA, JAK MÁ BÝT!

Ve dnech 22.–27. února se skupina 44 žáků 6. až 9. ročníku vydala na tradiční lyžařský výcvikový kurz do malebných Říček v Orlických horách. A opět to byl týden plný pohybu, úsměvů a nezapomenutelných zážitků.

Po celou dobu nás provázela skvělá atmosféra a ani zimní podmínky nás nakonec nezklamaly. Na svahu se potkávali úplní začátečníci, kteří během několika dní zvládli své první obloučky, i pokročilí lyžaři, kteří pilovali techniku a s chutí zdolávali sjezdovky. Radost z pokroků byla vidět každý den.

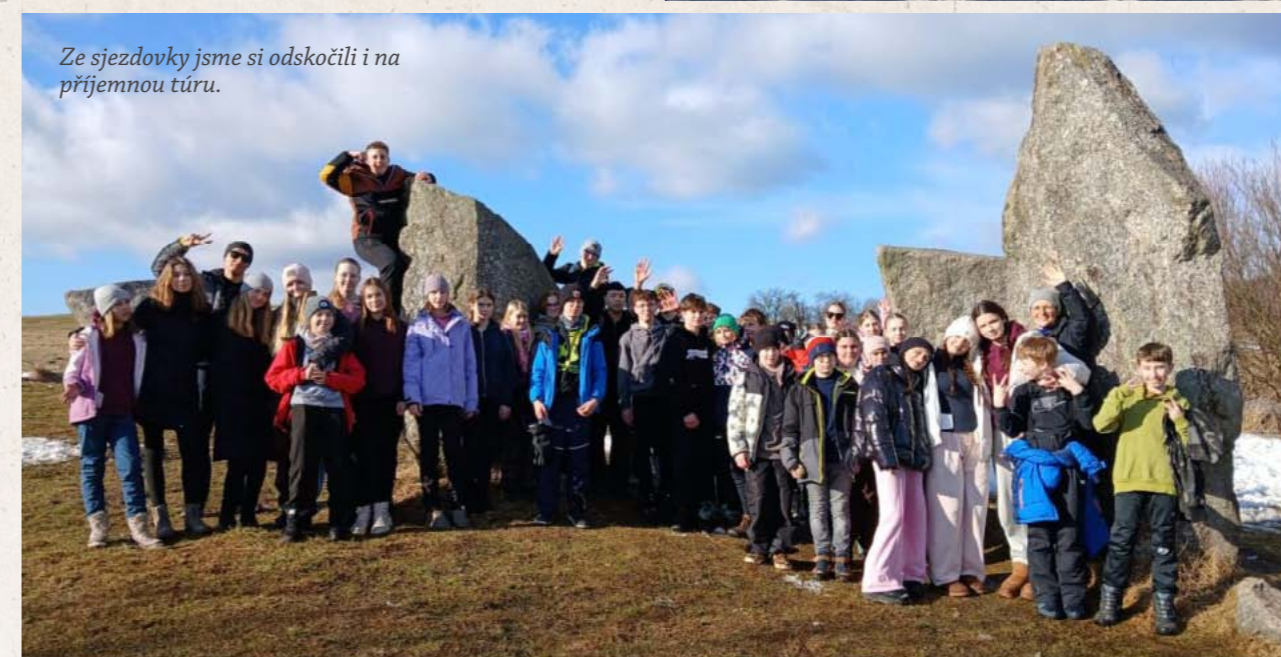
Program nebyl jen o lyžích. Užili jsme si také různé volnočasové aktivity a vyrazili na turistickou procházku do okolí, kde jsme si odpočinuli od sjezdovek a poznali krásy zimních Orlických hor. Díky pestrému programu panovala po celý týden velmi přátelská a pohodová atmosféra. O velké zpestření se postaralo tradiční představení družstev. Každý tým si připravil vlastní reklamu na aktuální téma, originální erb i vtipné motto. Kreativita žáků opět nezklamala a prezentace nadchly všechny diváky.

Nemohla chybět ani závěrečná diskotéka. Tancovalo se dlouho a s pořádným nasazením – zkrátka skvělá tečka za celým kurzem. Domů jsme se vraceli nejen s novými lyžařskými dovednostmi, ale i s hromadou krásných vzpomínek a zážitků, na které budeme ještě dlouho vzpomínat. Už teď se těšíme na další ročník!

Hana Heroldová

Ze sjezdovky jsme si odskočili i na příjemnou túru.

JAN DOSTÁL:

**Podle mě žiju ještě proto, že mohu,
a stále každý den jezdím do Újezdce**

V dětství přemýšlíme, čím bychom chtěli být – princeznou, kouzelníkem... S postupem času ubývá pohádkových postav a děti začínají uvažovat o reálnějších profesích. I když si v dětství tvoříme určitou představu o životě, jeho průběh nás formuje a často vede cestou, kterou jsme si ani neuměli představit. Podmínky, ze kterých pocházíme, mohou naši cestu životem ovlivnit, ale zároveň ji nedokážou úplně určovat. Stejně tomu bylo i u našeho občana Jana Dostála, jehož příběh vám přinášíme.

Když pročítám historii místního zemědělského družstva, vaše jméno je s moravičským družstvem spojováno nejčastěji.

S nadsázkou říkávám, že jsem celý život byl něčeho předsedou. Je však pravda, že jsem se opravdu téměř po celý život angažoval v nějakých organizacích. Nejvíce však právě v místním zemědělském družstvu. Padesát let jsem byl ve vedení družstva, z toho 30 let předsedou ve dvou etapách. Mezitím jsem byl také 10 let místopředsedou a vedoucím výroby. Posledních deset let jsem působil jako předseda představenstva, provoz družstva řídil ředitel.

Chodíte se dnes do družstva podívat?

Teď už moc ne. Už nemám takový přehled, všechno se změnilo. Stále mě ale zajímá, jak si družstvo vede a co je nového v celém agrárním odvětví.

Jste původem z Morašic?

Pocházím z Újezdce, ale narodil jsem se v Javorníku u Vysokého Mýta u mého dědečka. Maminka byla tehdy v Újezdci velmi krátce, a proto pravděpodobně chtěla jít na slehnutí domů k rodičům. V Javorníku jsem se jen narodil. S rodiči a sestrou jsem žil v Újezdci na statku, ze kterého pocházel můj tatínek. Selský rod Dostálů zde hospodařil již od poloviny 17. století.

Takže vy jste měl být pokračovatel...

Po všechny generace těchto hospodářů byl největší zájem statek udržet pohromadě. Já jsem měl být již dvanáctý hospodář tohoto jména na statku v Újezdci. Bohužel přišla doba, kdy i takto silné dědictví bylo kompletně zničeno.

Újezdec je malá a klidná vesnička bez husté projíždějící dopravy, přitom dobře dostupná do Vysokého Mýta i Litomyše.

V roce 1867 v Újezdci vyhořelo dvanáct domů včetně kapličky. Ale náš barák zůstal. Proto mohl být zařazen profesorem Jiřím Škabradou do jeho knihy Nejstarší venkovské domy ve východních Čechách. Původně je

JAN DOSTÁL

- Narodil se 30. března 1939 v domě svého dědečka v Javorníku
- Pochází ze selského rodu, který v Újezdci na statku čp. 9 hospodařil od 17. století.
- Měl být dvanáctým hospodářem s příjmením Dostál.
- Od roku 1978 s rodinou žije v Morašicích.
- S manželkou Mílou vychoval dvě děti – dceru Ivanu a syna Jana.
- Radost mu dělá 6 vnoučat a 3 pravnoučata

navrhl jako kulturní památku, ale naštěstí k tomu nedošlo. Dům je částečně dřevěný a jeho přestavba a modernizace by byla velmi náročná na finanční prostředky. Ty jsme tehdy neměli a obec Újezdec nebyla střediskovou obcí, tudíž stát zde neposkytoval žádné prostředky na bytovou výstavbu. Proto jsme uvítali nabídku postavit nový rodinný domek v Morašicích.

Pomáhala mi i rodina, moji rodiče a manželka, kteří za mě doma dotahovali to, co jsem svým funkcionářením zameškal.

Dříve JZD hrálo významnou roli při zajišťování bydlení pro své pracovníky. Napadá mě, že by to tak mohlo být i s touto řadovou zástavbou v Morašicích, kde nyní bydlíte.

Ano, družstvo tehdy výrazně pomáhalo svým členům, zejména díky předsedovi Josefu Bulvovi, který inicioval výstavbu nových bytů, zajišťoval nákup starších objektů a podporoval individuální výstavbu domů členů JZD. Spolu s pěti mladšími členy jsme se rozhodli postavit šest řadových domků. Družstvo odkoupilo pozemky, stát poskytl některé pozemky zdarma a státní příspěvek pokrýval více než 50 procent materiálových nákladů.

První foto Jeníka Dostála

Hrubou stavbu jsme realizovali svépomocí a financovali společně. Ve skupině byl stavbyvedoucí a dva zedníci, stavbu řídil Josef Jokeš a účetnictví zajišťoval Jindřich Bulva. Dokončení pak prováděl každý samostatně.

Zajímalo by mě, jak probíhalo rozdělování jednotlivých domů. Domluvili jste se bez problémů, kdo kde bude bydlet?

Losovali jsme o ně.

Losovali?

Ano. Mezi sebou jsme se museli domluvit. Šestkrát jsme tahali čísla. Rozhodovalo se podle nejmenšího a největšího součtu čísel. Já jsem měl nejmenší součet a Jindra Bulvu největší, proto oba máme krajní domy.

Takže jste se do Morašic přestěhoval až v dospělosti. Do školy jste z Újezdce chodil do Morašic?

V Újezdci byla tehdy jednotřídní obecná škola pro první až pátou třídu. 1. září 1945, krátce po válce, jsem nastoupil poprvé do školy. Ze začátku jsme do školy chodili jen my prvňáčci, protože se po válce všechno postupně obnovovalo. O několik dní později nastoupili i další žáci. Po pěti letech jsme přešli do Střední školy v Morašicích. Masarykova újezdská škola v Morašicích musela být totiž po roce 1948 přejmenována na střední školu. V roce 1953 došlo k další změně. Byla utvořena Osmiletá střední škola v Morašicích. My jsme tak mohli koncem školního roku 1952/1953 ukončit školní docházku. Někteří spolužáci tehdy odešli do učení nebo na jiné střední školy. Zůstalo nás asi patnáct (z Morašic jenom já, Marie Říhová-Famfulíková a Jaroslav Krejsa) a absolvovali jsme tzv. Jednoroční učební kurz (JUK).

Ovlivnil váš původ další vaše kroky po základní škole?

Chtěl jsem jít na střední zemědělskou školu, ale učitelský sbor mi nedal doporučení. Dnes dobře vím, že to nebylo rozhodnutí učitelského sboru. Můj otec totiž zaměštnával námezdní síly. Stejná situace potkala i mou sestru, která byla o půl druhého roku mladší. Ze základní školy jsme vycházeli současně. Stáli jsme před volbou, zda nastoupit do práce v JZD nebo odejít do Učňovské zemědělské školy v Bystrém. Učňovské zemědělské školství tehdy teprve začínalo a zámek v Bystrém ještě nebylo plně vybavené.

Třídní foto ze školního roku 1953/1954, kde Jan stojí v horní řadě čtvrtý zleva.

Četař Dostál

A protože jsme z Újezdce nastupovali do této školy tři, dovezl nás tam tatínek traktorem s vlekem. Seděli jsme na něm a vezli si s sebou peřiny na spaní. Domů jsme moc nejezdili. Odborná teorie se střídala s praxí na školním statku, kde jsme zajišťovali veškeré práce na poli i ve stájích. Volný čas jsme trávili většinou společně různou hrou. Učili jsme se při gramofonu tancovat a podobně. V neděli však kdo chtěl, mohl jít do kostela.

V 50. letech jste mohli do kostela?

Bylo to opravdu zvláštní. Mohli jsme jít do kostela. Někdy jsme tuto možnost využívali ke schůzkám s děvčaty z Bystrého, která rovněž chodila do kostela.

V Bystrém jste získal zemědělské vzdělání a vrátil jste se pomocí se zemědělstvím do Újezdce?

Ve škole v Bystrém jsem byl jen jeden rok. Úroveň žáků tam byla totiž různá. Ředitel doporučil některé z nás na střední školu. Tři jsme se dostali na Zemědělskou technickou školu do Čáslavi. Už tam byl Jarda Krejsa, který mohl jít přímo z JUKu a předběhl mě o rok. Právě tam jsem se také seznámil s Mílou. Ve druhém ročníku si mě pak zavolał třídní učitel dr. Morávek. Přišel totiž dokument z MNV v Újezdci, že bych měl okamžitě školu ukončit. O tomto papíru vedení JZD ale nic nevědělo, jak mě později řekl bývalý předseda JZD. Naštěstí učitel papír spálil a umožnil mi studium dokončit.

Jaký asi bude váš profesní život se začal tak trochu rýsovat už během školních let.

Prozradíte nám něco víc?

Pokud mě paměť neplete, tak moje první předsedování nedopadlo dobře. Bylo to v první třídě Střední školy v Morašicích v roce 1950. Přišli jsme do této přespolní školy z Národní školy v Újezdci. Z velké školy jsme byli dost vyjeveni, než jsme si zvykli. Spolužák Mirek

Kopecký, syn místního doktora navrhnul, když se volil předseda třídy, abych předsedou byl zvolen já. To se pak stalo a třídní učitelka mě vyzvala, abych vystoupil před lavicemi a řídil další schůzi. Bohužel jsem nepronesl ani slovo a rozbrečel se. Tím moje předsedování skončilo a musel být zvolen jiný předseda.

Ale ať se vrátíme k těm náznakům vaší profese, co vás formovalo?

Později jsem byl na návrh třídní zvolen předsedou Československého svazu mládeže (ČSM) ve škole v Morašicích a byl jsem aktivní i ve školách v Bystrém a v Čáslavi. Hrál jsem divadlo, reprezentoval školu ve fotbale a volejbale a zúčastnil se 1. celostátní spartakiády v Praze. Po nástupu do základní vojenské služby jsem připravoval pro vojáky cyklus přednášek a cvičení ze zemědělství, jehož absolventi mohli získat řidičský průkaz na traktor a motocykl. Kurz měl velký úspěch, a proto jsem byl vybrán jako delegát 1. celoarmádního aktivu ČSM v Praze v lednu 1961, kde jsem vystoupil s příspěvkem o školení vojáků.

Kde jste se poprvé potkali s vaší ženou?

Seznámili jsme se ve škole v Čáslavi. Manželku ve třetím ročníku vyloučili, protože rodiče odmítali vstoupit do JZD v Korouhvi. To ale vzbudilo rozruch nejen ve třídě, ale i v celé škole. Ve třídě se rozhodlo, že bude vyslána delegace do Korouhve a do Poličky, která nabídne pomoc rodičům při špičkových pracích tak, aby mohla Míla dostudovat. Bohužel bez výsledku. Rodiče manželky se stali členy JZD Korouhev za tři měsíce, ale Míla se i přesto do školy vrátit nemohla. Pracovala v JZD Korouhev na stavbě a na poli. Potom jí bylo umožněno studovat dálkově Střední zemědělskou školu v Bystrém, kterou ukončila maturitou v roce 1962.

Vy jste školu bez větších komplikací dokončil a hned jste nastoupil do JZD Újezdec?

Studium jsem ukončil v roce 1959 a dostal jsem umístěnku do JZD Újezdec. Dělal jsem s tatínkem, jezdil jsem s ním traktorem. Všechno se tehdy sekalo samo-začtem, proto byli potřeba pomocníci. Byla to poměrně krátká zkušenost, protože hned v listopadu jsem nastoupil na vojnu.

Takže jste doma moc dlouho nepobyl?

Dlouho jsem se doma, jak se říká, neohřál. Obrzl jsem povolávací rozkaz a do 1. listopadu 1959 jsem musel nastoupit k ženistům do Litoměřic. Tam jsem absolvoval poddůstojnickou školu, poté dvouměsíční výsadkový kurz v Prešově, během něhož jsem uskutečnil pět seskoků s vojenskou výstrojí. Ale nakonec jsem dělal v kanceláři staršinu roty, který měl na starosti veškeré vybavení, stravování, zbrojní a ženijní sklad.

Poslední měsíce už jste se těšil, že se blíží ten den, kdy konečně budete moct domů?

Na podzim v roce 1961 vypukla Berlínská krize a my jsme měli prodlouženou vojnu na neurčito. Nakonec někteří skončili už 15. prosince. Jelikož jsem však za sebe neměl náhradu, musel jsem počkat, než někdo převezme sklady. Domů jsem přišel až na Silvestra v roce 1961. Po Novém roce jsem nastoupil do družstva do Újezdce.

Jaká byla situace v JZD?

Tenkrát tam byly jen tři traktory. Traktor se na mě nedostal. Ve družstvu jsem pracoval jako pracující nečlen. Byla to tehdy kategorie pracovníků, kteří nepodepsali přihlášku do JZD, ale ze družstva nemohli nikam odejít. Byli to převážně rodinní příslušníci členů. Původně se říkalo, že bych měl převzít funkci zootechnika za Miloše Dostála, který byl v důchodovém věku. Potom však přišel návrh, abych byl předsedou JZD, když téměř všichni funkcionáři odmítali funkce v JZD vykonávat.

Paradoxně, že jsem byl bezpartijní, mi někdy hrálo do karet. Když totiž přicházely prověrky, byl jsem na tom lépe než někteří straníci.

Tak to byla určitě neočekávaná nabídka, že?

Vzhledem k tomu, že jsem byl bezpartijní, bez zkušeností a pocházel ze statku, byl návrh na mé zvolení předsedou JZD dost odvážný. Sociální původ hrál tehdy rozhodující roli. Myslím, že významnou roli sehrály i dobré známosti na okrese předsedy MNV Zdeňka Štancla, který se s rodinou vrátil do Újezdce. Navíc na počátku šedesátých let docházelo k postupnému uvolňování politické situace, což situaci zřejmě usnadnilo.

Do vrcholné pozice jste se dostal hned po vojně.

Takový kariéerní skok je téměř nereálný, vy jste to dokázal.

Nebylo mi ani 23 let a já jsem byl zvolen předsedou družstva v Újezdci. Družstvo mělo přes 60 členů, ale stále pracujících bylo 49. Byli jsme s Františkem Černíkem nejmladšími členy a ostatní byli o jednu až dvě generace starší, většinou hospodáři s dlouholetou praxí. Radili mi, ale zároveň mě respektovali. Neměl jsem s nimi nikdy problémy. Denně jsem všechny obcházel. Někde bylo potřeba i pomoci a přidat ruku k dílu.

To se pěkně poslouchá, když jste s lidmi neměl problémy.

Měl jsem štěstí na lidi kolem sebe. Zvláště na spolupracovníky jak v Újezdci, tak později v Morašicích. Většina z nich už mezi námi není, ale rád na ně vzpomínám, a s ostatními se dodnes setkávám. Poznal jsem mnoho slušných lidí ve škole, na vojně, v práci i v nadřízených institucích, kteří mě podrželi a pomohli, když jsem si nevěděl rady. Pomáhala mi i moje rodina, moji rodiče a manželka, kteří doma za mě dotahovali to, co jsem svým funkcionářem zameškal.

Když vám v družstvu chyběli pracovníci, musel jste za ně také zaskakovat?

Hned v prvním roce mého působení v době žni onemocněl agronom Andrlé, a tak jsem ho musel zastoupit. Tehdy už sice existoval kravín, ale jinak byl dobytek ustájen po barácích a statcích. Traktorista každé ráno nasekal krmení a parta důchodců ho pak pomocí žebřinových vozů tažených páry koní rozvážela do stájí.

Dostával jste rady od zkušených a starších kolegů?

Ano, nevadilo mi, když mi někdo poradil, vždy jsem je vyslechl. Při nemoci agronoma mě staří hospodáři pře-

svědčovali, ať nechám na jetelové semínko, protože má dobré paličky a je suchý rok. Tolik jsem tomu nerozuměl, ale uposlechl jsem. I když jsem věděl, že budeme mít nedostatek zeleného krmení. Když se agronom vrátil, moje rozhodnutí se mu vůbec nezdálo, protože sklizeň jetelového semínka byla velmi náročná na pracovní sílu. S tou jsme totiž v tehdejší době měli v družstvu problém.

Jak se získávalo v 60. letech semínko?

Semínko se posekalo lištou a ženy z něj udělaly náruč. Nechal se asi týden proschnout, poté se naložilo na žebřináky a odvezlo do stodol, kde se v zimě mlátilo. Z vymláčených punčošek se pomocí drhlíku získalo čisté semeno jetele červeného. Dnes je tento proces podstatně jednodušší. Desikovaný porost jetele se po zaschnutí vymlátí kombajnem, který zároveň punčošky vydrhne a sklízí čisté semeno jetele.

Udělal jste dobré rozhodnutí?

Výsledek byl výborný. Semínko bylo krásně modré, což je nejlepší kvalita. Když je hnědé, je to špatné. Takovou kvalitu ani staří hospodáři nepamatovali. Tenkrát jsme sklídili asi 8 metrů semene z hektaru, celkem kolem 160 metrů. Přineslo to družstvu hodně peněz. Pro představu kravín tehdy stál asi 350 až 400 tisíc korun. Práce se hodnotila v pracovních jednotkách. Plánovaná hodnota byla 16 korun, přičemž záloha se vyplácela 8 korun na jednotku. Doplatky byly až podle výsledku hospodaření. Pracovník si za den vydělal zhruba 1 až 2 jednotky, já jsem měl tehdy za měsíc 42 jednotek. Nakonec jsme se s ekonomem dohodli na zvýšení hodnoty jednotky na 25 korun.

Svádění dobytka v roce 1953

POČÁTKY ZEMĚDĚLSKÉHO DRUŽSTVA V MORAŠICÍCH

Po skončení druhé světové války započalo československé zemědělství volně dýchat. Na vesnicích byly obnoveny normální sousedské vztahy a předpokládal se rozvoj zemědělské produkce, protože potravin bylo stále nedostatek. V obcích se zakládala zemědělská strojní družstva, jejichž prostřednictvím si zemědělci nakupovali stroje, zejména traktory.

JZD Morašice bylo založeno na ustavující schůzi dne 13. března 1953. Přihlásilo se celkem 43 členů, z toho 12 žen. Prvním předsedou byl zvolen František Trávníček, který vykonával i funkci agronoma. Místopředsedou byl zvolen František Kuře, zootechnikem František Havran, stavbyvedoucím Ladislav Hájek a účetním Václav Březina.

Družstvo začalo hospodařit na výměře 302 ha zemědělské půdy. Do konce června se adaptovaly stáje, aby mohl být sveden dobytek. Společné polní práce byly zahájeny jednáním cukrovky. Politickým nátlakem okresních orgánů bylo během roku vyškrtáno pět velkých hospodářů a šest dalších členů vystoupilo po projevu prezidenta Antonína Zápotockého na Klíčavě, kde uvedl, že by zemědělci neměli být nuceni vstupovat do JZD. Koncem roku 1953 bylo sdruženo do JZD 31 hospodářství o výměře 148 ha. Během dalších

roků se většina hospodářů vrátila do JZD mimo dvou, kteří byli trestně stíháni za neplnění dodávek a jejich hospodářství bylo převedeno do státních statků. Přes počáteční potíže bylo koncem roku 1953 vyplaceno na pracovní jednotku 11,40 Kčs.

Pro JZD Morašice ale i pro všechny morašické občany v této době bylo největším problémem nedostatek vody, který byl vyřešen až v šedesátých letech hlubinným vrtem a obecním vodovodem. V dalších letech došlo postupně ke stabilizaci výroby. Vybudovaly se nové stavby pro živočišnou výrobu, zvýšily se výnosy plodin a užitkovost zvířat. V roce 1959 družstvo obhospodařovalo 321 ha zemědělské půdy, chovalo 160 ks skotu a 180 ks prasat. Na pracovní jednotku pobírali členové odměnu kolem 20 Kčs a v roce 1958 dokonce 22 Kčs.

JZD „Růžový palouček“ Morašice vzniklo 1. ledna 1960 sloučením tří družstev, a to JZD Morašice (založeno 13. března 1953), JZD Lažany (založeno 1. dubna 1956) a JZD Nová Sídla (založeno 15. dubna 1958). Název pravděpodobně navrhnul Václav Březina, bývalý ředitel morašické školy, ruský legionář, jednatel Spolku přátel Růžového paloučku a velký propagátor družstevnictví. Podle mého názoru byl duší a ideovým vůdcem družstva a spolu s předsedou se podíleli na poměrně klidnějším průběhu združšťování. Od 1. ledna 1965 se přidalo JZD Tržek a od 1. ledna 1967 se sloučilo také JZD Říkovice. Po sloučení těchto pěti

družstev obhospodařovalo JZD „Růžový palouček“ asi 1 100 ha zemědělské půdy. Mimo JZD v Morašicích také hospodařilo hospodářství státních statků, později Semenařského statku se sídlem v Poličce.

Koncem šedesátých let byl v okrese zpracovaný plán dalšího rozvoje koncentrace a specializace zemědělské výroby. Založeny byly specializované společné podniky s celookresní působností na výrobu vajec, vepřového masa, podnik na skladování a aplikaci umělých hnojiv a chemických prostředků. Meliorační družstvo, které působilo již dříve, získalo jako společný zemědělský podnik novou náplň. V okrese Svitavy dále působily dva státní statky (Svitavy a Moravská Třebová), semenářský statek Polička a kolem 120 JZD (některá již byla sloučena ve větší celky). V rámci okresu byly utvořeny kooperační obvody – Svitavsko, Litomyšlsko, Poličsko, Moravskotřebovsko a Jevíčko. Tyto obvody byly dále rozděleny na menší celky, konkrétně na výrobně organizační jednotky (VOJ). V rámci litomyšlského obvodu to bylo Cerekvicko, Morašicko, Dolnoújezdsko, Litomyšlsko a Trstěnicko. Zde měla být navázána bližší spolupráce nákupem, využíváním nových strojů a nejnovějších technologií.

JZD Újezdec bylo začleněno do Voj Cerekvice, a to k JZD Cerekvice nad Loučnou, Bohuňovice, Újezdec, Horky a Řídký. Tak bylo naplánováno i případné dal-

ší slučování menších zemědělských podniků. Protože jsem dobře znal názory členů našeho újezdeckého JZD, rozhodl jsem se uspořádat anonymní anketu o dalším směřování JZD Újezdec. Na otázku, zda by se mělo JZD Újezdec sloučit do 3 let, odpovědělo kladně 77 % členů. Na druhou otázku týkající se sloučení s JZD Cerekvice nad Loučnou nebo s JZD Morašice odpovědělo přes 90 % členů pro JZD Morašice. Na základě této ankety jsem začal jednat s předsedou JZD Morašice Františkem Trávníčkem. Ten ale nechtěl další slučování uspěchat. Slučování jsem později projednal s novým předsedou Josefem Bulvou.

Slučovací schůze proběhla koncem roku 1973 s názvem JZD Růžový palouček se sídlem v Morašicích i přesto, že samotný Růžový palouček je v katastru obce Újezdec. Od počátků byl ale vyvíjen značný politický tlak na změnu názvu. Požadovalo se, aby v názvu JZD bylo slovo máj, mír, obránci míru apod. Domnívám se, že k uchování názvu s odkazem na památný park, o němž píše i Alois Jirásek ve Starých pověstech českých, došlo především zásluhou politického vlivu mých předchůdců ve funkci předsedy morašického družstva Františka Trávníčka a Josefa Bulvy. Proto jsme tento název ponechali i po transformaci družstva v roce 1992, a tak přetrval až do současnosti.

Jan Dostál

Těžká práce v zemědělství provázená úsměvem

Přestávka na poli (Jan Dostál stojí třetí zprava)

Takže se vám velmi dařilo.

Dá se to tak říct. Některá družstva měla tehdy hodnotu pracovní jednotky jen několik korun nebo dokonce i zápornou. U nás bylo potřeba, aby vyplacení vyšší jednotky schválila banka i okres. Jeli jsme proto do banky, ale tam nám to nejdřív nechtěli povolit a požadovali mimořádnou splátku úvěru. Nakonec nám pomohl ekonomický referent na okrese Jiří Dražil (shodou okolností dědeček manželky mladého Zdeňka Mlejníka z Tržku). V roce 1962 jsme pak zpětně vypláceli pracovní jednotku do výše 25 korun, což tehdy v okolí nikdo neměl.

Stal se z vás tedy mladý a úspěšný manažer?

To bych úplně neřekl. Byl jsem spíš nezkušený a, řekněme, naivní. Postupně jsem se ale dostal do širšího okruhu lidí. Na okrese bylo asi 120 předsedů družstev a já mezi nimi patřil k těm nejmladším a nejméně zkušeným. Někteří byli do funkcí dosazeni přímo z dělnických profesí, ale byli už také zkušení hospodáři. I tak jsem se mezi ně začlenil. Ve Svitavách jsem předtím skoro nebyl, znal jsem spíš Litomyšl. Postupně jsem se s ostatními seznamoval, protože zemědělství tehdy řídila zemědělská komise Okresního národního výboru.

Jak jste vnímal změny v řízení zemědělství po pokračujícím slučování?

V roce 1963 došlo ke změně řízení. Zemědělství už neřídily jen okresní orgány. Významnou roli měla Okresní zemědělská správa, jejímž ředitelem se stal ve Svitavách Václav Brýdl, bývalý ředitel výkupního závodu z Litomyšle. Musím říci, že na mě držel. V některých družstvech se do vedoucích funkcí dostávali již vystudovaní odborníci a zlepšovala se úroveň hospodaření v JZD.

Vy jste také jezdil na různé sjezdy JZD.**Jak na to vzpomínáte?**

Právě ředitel Brýdl mě jako mladého navrhl na první sjezd JZD v roce 1964. Další sjezd byl v roce 1967 a pak přišel rok 1968, kdy začalo období změn a uvolnění. Byla snaha zapojit více mladých lidí a něco změnit. Na jednom ze sjezdů se odsouhlasilo, že vznikne zemědělská organizace. Z delegátů byl vytvořen přípravný výbor. Snažili jsme se, aby se jednotlivá JZD stala členy této organizace, a většinu se nám podařilo získat. V červnu 1968 se pak konala celostátní konference v Nitře, kde byl založen Svaz družstevních rolníků – první skutečná organizace zemědělců, protože do té doby existovaly odbory jen ve fabrikách.

Jak se vyvíjela vaše role po zvolení do ústředního výboru a čemu jste se následně věnoval?

Byl jsem zvolen do ústředního výboru, což pro mě byla velká zkušenost s fungováním demokracie. Jednání byla dlouhá, často se diskutovalo i v noci. Jezdil jsem pravidelně do Prahy a působil i na okresní úrovni, kde jsem se stal předsedou Okresního svazu rolníků ve Svitavách. Úkolem svazu bylo hájit zájmy zemědělců a členů družstev, kteří do té doby neměli nárok na nemocenské, přídatky na děti či dovolenou. Svaz měl mimo jiné možnost navrhnout státní vyznamenání u příležitosti 20. výročí JZD. Například z Morašic byl navržen dlouholetý předseda JZD František Trávníček, což jsem podpořil. Mnoho lidí ale zastávalo názor, že by si ocenění také zasloužil první účetní JZD Václav Březina.

Postřik

Předávání diplomů našemu družstvu

Podávám zprávu

Jak to nakonec dopadlo?

Byl někdo z moravičského JZD oceněn?

František Trávníček získal v roce 1969 Řád práce a Václav Březina byl oceněn státním vyznamenáním Za vynikající práci, takže z osmi vyznamenaných v okrese byli dva z JZD Morašice.

Nezpůsobovalo vám komplikace, že jste nebyl členem strany?

Paradoxně, že jsem byl bezpartijní, mi někdy hrálo do karet. Když totiž přicházely prověrky, byl jsem na tom lépe než někteří straníci. Po roce 1968 strana prováděla prověrky, pokud se někdo provinil, byl vyloučen a nemohl zastávat funkci předsedy. Byly na mě vyvíjeny tlaky z okresního výboru KSČ, abych odešel z orgánů Svazu družstevních rolníků. Řekl jsem ale, že nemám důvod odstoupit. Nakonec jsem stejně byl odejit. Z agrární politiky jsem se na dalších dvacet let stáhnul a věnoval se pouze práci v družstvu.

Lze tedy říci, že to nebylo všechno tak jednoduché...

V Újezdci jsme ale problémy neměli. Já jsem působil jako předseda, František Černík jako místopředseda a zootechnik, Josef Andrlé jako agronom, Lubomír Dostál jako ekonom a Josef Zeman jako mechanizátor. Podařilo se nám omladit výrazně kolektiv členů JZD výstavbou bytů a úpravou sociálních podmínek.

V Újezdci jako typické zemědělské obci tehdy pracovalo v družstvu více jak 95 % práceschopných obyvatel. Snažili jsme se, aby při rozvoji koncentrace a specializace zemědělské výroby bylo vybudováno velké středisko živočišné výroby, která zaměstná domácí občany a zajistí tak rozvoj obce. To se sice podařilo, ale byl jsem špatný

prognostik, protože dnes z Újezdce ve družstvu pracují pouze dva újezdečtí občané, z toho v živočišném středisku jenom jeden.

Jak pokračovalo vaše působení v nejvyšších pozicích?

Po sloučení s JZD Morašice jsem pracoval jako místopředseda a vedoucí výroby. Deset let jsem spolupracoval s tehdejšími předsedou Josefem Bulvou ve vzájemné důvěře. Po jeho odchodu do důchodu v roce 1984 jsem funkci předsedy převzal. Pro vedoucí funkci v tak velkém podniku však bylo nutné mít v této době politické zázemí, které jsem řešil po delším váhání vstupem do strany.

Pak přišel převrat v roce 1989. Jak se změnila vaše pozice a zemědělství obecně?

Toto období bylo nejsložitější v mém profesním životě. Podle schválených zákonů bylo třeba vyřešit restituce pro osoby nejvíce postižené politickým útlakem a soudními rozhodnutími při združstevňování a zároveň převést JZD do podoby nového podniku s individuálním vlastnictvím. Pouze asi třem byl tento majetek vydán pro soukromé hospodaření, většina však byla vložena jako podíl do nového družstva. Společnými silami se nám podařilo vybudovat silný ekonomický celek, který může dobře sloužit svým vlastníkům. Nejde o ideální podnikatelský subjekt, ale vzhledem k tehdejší době bylo důležité, aby nebyl nikdo zvýhodněn nebo poškozen. Po převratu jsem se věnoval obhajobě politických, hospodářských a sociálních práv zemědělců v agrární komoře, ale po několika letech jsem tuto činnost ukončil.

Musel jste jako předseda řešit nějaké komplikovanější spory?

Restituce se řešily podle zákona o půdě, kde se náhrady stanovily dohodou mezi JZD, tzv. povinnou osobou a oprávněnou osobou schválenou Pozemkovým úřadem. Snažil jsem se vždy dohodnout a až na výjimky nebylo žádných velkých problémů. Jediný soudní spor o náhradu odstraněných budov v Sedlíškách jsme vyhráli, protože budovy byly odstraněny za působení státního statku.

Kde vlastně mělo JZD zázemí a kanceláře?

Kanceláře původně byly v čp. 15 a v kempeličce pod školou. V roce 1974 jsme vybuďovali kanceláře na středisku vedle skladu, které dnes slouží jako ubytovna. Po převzetí farmy Semenařského statku v roce 1978 a po sloučení s JZD Cerekvice sloužily několik roků dřevěné buňky na dvoře pro provozní techniky jako kanceláře. V roce 1985 jsme konečně postavili nové kanceláře, které slouží dodnes.

Vaše profesní dráha je velmi zajímavá. Po vojně jste byl hned pověřen řízením JZD, což svědčí o velké důvěře, kterou jste získal.

Popravdě mám na moje funkcionářství jednu složku v počítači, kde mám různé vzpomínky a historii mého života. To je počtení...

Je důležité, aby i děti věděly, jaký byl život před několika desítkami let. Většina dnešní generace si ani nedovede představit, co prožívali jejich babičky a dědečkové v minulém režimu.

Žijete v Morašicích. Co se stalo se statkem v Újezdci?

Všechny nemovitosti jsme převedli na syna a dceru, ale po smrti rodičů tam denně jezdím provádět drobnou údržbu na baráku a zahradě a také se postarat o domácí zvířata. Měli jsme tam ovečky, kačeny, krůty, králíky a slepice. Nyní tam máme už jenom slepice a práce tam již mnoho nenadělám, nechávám ji na mladých. Přesto si myslím, že nutnost tam jezdit a pohybovat se v mém věku mě alespoň trochu udržuje při životě.

Jak se vyvíjel váš vztah s manželkou Mílou?

Máte k sobě krásný vztah.

Do Korouhve za Mílou jsem jezdil už při škole, a pokud to šlo i z vojny na starém tatínkově motocyklu. Po vojně mi rodiče koupili skútr Čezetu, protože jsem si do té doby moc nevydělával. V zimě to však bylo obtížné, a tak mi maminka poradila, abych se oženil. Tak jsme se v říjnu roku 1962 vzali, i když jsme tehdy neměli kde bydlet. Tři roky jsme žili společně s mými rodiči. Když zemřel dědeček, tak jsme se po drobných úpravách odstěhovali na výměnek. Tam jsme bydleli do roku 1978, kdy jsme se přestěhovali do Morašic.

Podle rodinné fotografie máte opravdu velkou rodinu. Určitě jste na ni pyšný.

Máme s manželkou z našich dětí a jejich rodin velkou radost. Jsou úspěšní a mají vystudované vysoké školy. Máme je ale snad ve všech koutech Česka – v Praze, Brně i Ostravě. Když se u nás všichni sejdeme, tak je plný barák. Proto nemůžeme vyhodit tuhle starou sedačku, i když se manželce už moc nelíbí. Kam by se ta naše početná rodina pak usadila? Na zemi je přece sedět nenecháme.

S kolegy pomáháme při oslavě MDŽ.

Jan a Míla Dostálovi obklopeni svou velkou rodinou při oslavě Janových 80. narozenin.

Dostálův statek v Újezdci

Kdy jste si začal uvědomovat, že je důležité zaznamenávat historii a vzpomínky z vašeho života?

Ve starých dokumentech jsem našel zápisy mého pradědečka Václava Dostála do obecní kroniky a životní vzpomínky druhého pradědečka Josefa Šotnera z Javorníku. Inspirací byl také sešit s výpisem z farních matrik, který jsme dostali od Mons. Josefa Malého při křtu našeho syna a který krásně zachycuje téměř celý rodokmen našeho rodu od poloviny 17. století. Sepisovat historii jsem začal po odchodu do důchodu, nejprve o rodině a původu, později i o dějinách zemědělství a JZD. Moje vzpomínky se dostaly na svět díky dětem ze školy, které pracovaly na projektu Paměť národa. Bylo to milé setkání a rád na něj vzpomínám. Je důležité, aby i děti věděly, jaký byl život před několika desítkami let. Většina dnešní generace si ani nedovede představit, co prožívali jejich babičky a dědečkové v minulém režimu.

Taková krásná pracovna! To se vám musí sepisovat vzpomínky raz dva, když máte s manželkou každý svůj psací stůl a počítač.

Manželka má své zájmy a já zase své. Abychom se nehárali o jeden počítač, vyřešili jsme to tím, že máme každý svůj stůl a svůj počítač. Jsme oba spokojeni.

Když nejste v Újezdci, neseepisujete vzpomínky, nepřijede rodina... Co vám dělá radost?

Mám rád čtení. Knížky jsou mojí vášní! Během života jsem nashromáždil více než čtyři tisíce knih různého žánru, nejčastěji však encyklopedického, historického a literatury faktů. Dnes je už rozdávám dětem a vnoučátkům. Nejraději si čtu ve svém křesle, které jsem dostal k 80. narozeninám. Bohužel se mi už často stává, že při čtení usnu.

Děkujeme za otevřené a milé setkání.

TJ

Co nás čeká?

**POHÁR
MALÝCH
mistrů**

22. 5. 2026

3. - 5. TŘÍDA | POČET HRÁČŮ 5+1

POŘADÁ TJ SOKOL MORAŠICE, ZŠ A OBEC MORAŠICE

PŘIPRAVUJEME:

úterý	14.4.	od 16.30 hod. přednáška o hospicové péči Bílá holubice
čtvrtek	30.4.	Pálení čarodějnic – v Morašicích i v Řikovicích
pátek	1.5.	Prvomájový průvod v Řikovicích
úterý	5.5.	Výlet důchodců
pondělí	11.5.	Den matek
pátek	22.5.	Pohár malých mistrů
sobota	30.5.	Otevírání studánky a kácení máje v Řikovicích
sobota	20.6.	Oslavy 800 let Morašic

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 70 Jiřina Drymlová**
Hana Nováčková
Věra Voříšková
Jarmila Radiměřská
Vladimír Kovář
- 75 Marie Burešová**
- 80 Jan Hendrych**

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

OMLUVA

V minulém čísle našeho občasníku došlo k nesprávnému uvedení věku Františka Trávníčka. Správně oslavil 80 let, nikoli 85, jak bylo chybně uvedeno. Panu Františku Trávníčkovi ještě jednou gratulujeme a zároveň se omlouváme jemu i našim čtenářům za vzniklou nepřesnost.

STRÁNKY OBCE:

FACEBOOK:

Veškeré materiály otištěné v Morašickém občasníku jsou uveřejněny se souhlasem autorů. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení nebo úpravu zaslaných příspěvků. Redakční rada se nemusí ztotožňovat se všemi názory a texty publikovanými v tomto časopise.